

UCHWAŁA NR XXII.139.2020
RADY GMINY ŚNIADOWO

z dnia 22 grudnia 2020 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Śniadowo
na lata 2021-2032**

Na podstawie 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2020 r. poz. 1876) oraz art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.), uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Śniadowo na lata 2021-2032 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Śniadowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr XXII.139.2020
Rady Gminy Śniadowo
z dnia 22 grudnia 2020 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY ŚNIADOWO NA LATA 2021 - 2032

Opracowanie:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Śniadowie
przy współpracy Urzędu Gminy w Śniadowie
oraz
instytucji i organizacji społecznych z terenu gminy.

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
I CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA	6
1. DEMOGRAFIA	8
2. SYTUACJA GOSPODARCZA	10
3. SYTUACJA W OBSZARACH SPOŁECZNYCH	17
4. ANALIZA SWOT	46
II CZĘŚĆ PROGRAMOWA	49
1. WIZJA, CELE STRATEGICZNE I KIERUNKI NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ	50
2. SPOSÓB REALIZACJI STRATEGII- HARMONOGRAM	56
3. ZARZĄDZANIE I MONITOROWANIE STRATEGII	62
ZAKOŃCZENIE	64

WSTĘP

Rozwiązywanie problemów społecznych stanowi, obok rozwoju infrastruktury, jedno z najważniejszych zadań każdej gminy. Strategia jest dokumentem wyznaczającym podstawowe kierunki działań instytucji samorządowych oraz planem rozwoju całej wspólnoty lokalnej.

Zgodnie z zaleceniami legislacyjnymi, opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym (art. 16b. pkt 1 i 2 oraz art. 17.1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004). Dnia 22 września 2010 roku dokument Strategii na lata 2010–2018 został przyjęty przez Radę Gminy (uchwała NR XLV/223/10, aktualizacji i wydłużenia obowiązywania dokumentu do 2020 roku dokonano 23 grudnia 2019 - uchwała nr XII.90.2019).

W maju 2020 roku koordynator Strategii - OPS w Śniadowie, w związku z koniecznością wypracowania nowego dokumentu oraz dokonania monitoringu strategii z lat 2010-2020 podjął decyzję o rozpoczęciu prac nad opracowaniem nowego dokumentu, oddającego aktualną sytuację społeczną i potrzeby gminy: Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Śniadowo na lata 2021 - 2032 roku. Proces prac rozpoczął się od przygotowania harmonogramu prac nad Strategią; przygotowano pisma diagnostyczne do organizacji i instytucji, badające potrzeby i zasoby społeczne; dokonano analizy danych i programów zastanych. Dane statystyczne oraz instytucjonalne zostały opracowane z uwzględnieniem okresu 2013-2019 (ostatnie dane na dzień 31.12.2019). Przegląd zmian społecznych służy zebraniu informacji o tendencjach w poszczególnych obszarach. Kolejne działania dotyczyły prac analitycznych Zespołu ds. Opracowania Strategii. Zespół powołany Zarządzeniem Wójta Gminy Śniadowo pracował nad częścią analityczną i programową.

Robocza wersja dokumentu została poddana ocenie Komisji ds. Oświaty, Kultury, Sportu, Zdrowia i Opieki Społecznej Gminy Śniadowo. Zgłoszone uwagi zostały uwzględnione w Strategii. Po uchwaleniu przez Radę Gminy dokument zostanie upowszechniony na stronie internetowej gminy Śniadowo oraz przesłany do wszystkich instytucji i organizacji uczestniczących w partycypacyjnym procesie prac.

O prezentowanym kształcie Strategii zdecydowała różnorodność problemów społecznych występujących w gminie, a także konieczność wzięcia pod uwagę aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,

- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 o pomocy państwa w wychowaniu dzieci,
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Konstruując Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych należało pamiętać, że nie jest to jedyny dokument w obszarze polityki społecznej, którego skutki będą dotyczyły mieszkańców gminy. Krytyczna analiza dokumentów programowych na poziomie kraju, województwa czy powiatu pozwala na skuteczniejsze programowanie działań na poziomie lokalnym, tak by wpisywać się własnymi konstrukcjami programowymi w już funkcjonującą rzeczywistość formalno-prawną. Dokonano więc analizy celów i kierunków działań w:

- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 jako podstawowego dokumentu strategicznego polityki regionalnej państwa,
- Krajowym Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020,
- Krajowym Programie Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku,
- Rządowym Programie na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych do 2020 roku,
- Strategii Rozwoju Społeczno- Gospodarczego Polski Wschodniej do 2020 roku,
- Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2030 roku,
- Strategii Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego do 2020 roku,
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Łomżyńskiego na lata 2016-2022,
- Lokalnej Strategii Rozwoju Stowarzyszenia „Sąsiedzi” na lata 2014-2020.

Podczas prac nad dokumentem wykorzystano zapisy: Programu Rewitalizacji Gminy na lata 2017-2027, Programu Rozwoju Lokalnego Gminy Śniadowo na lata 2015-2020 oraz innych programów społecznych, a także Ocenę Zasobów Pomocy Społecznej z lat 2014-2019. Dzięki refleksji nad powyższymi dokumentami prezentowana Strategia uwzględnia wymiar krajowej, regionalnej i lokalnej polityki publicznej.

Strategia została przygotowana na okres do 2032 roku. Założony czas ma pozwolić na wdrażanie zmian w instytucjach i społecznościach w dłuższej perspektywie społecznej, na wykorzystanie nowego okresu finansowania z EFS. Dzięki terminowi możliwa będzie uaktualnianie kierunków i zapisów z nowych programów gminnych, powiatowych (większość kończy się w 2020 roku), wojewódzkich oraz dokumentów krajowych, planowanych do 2030 roku.

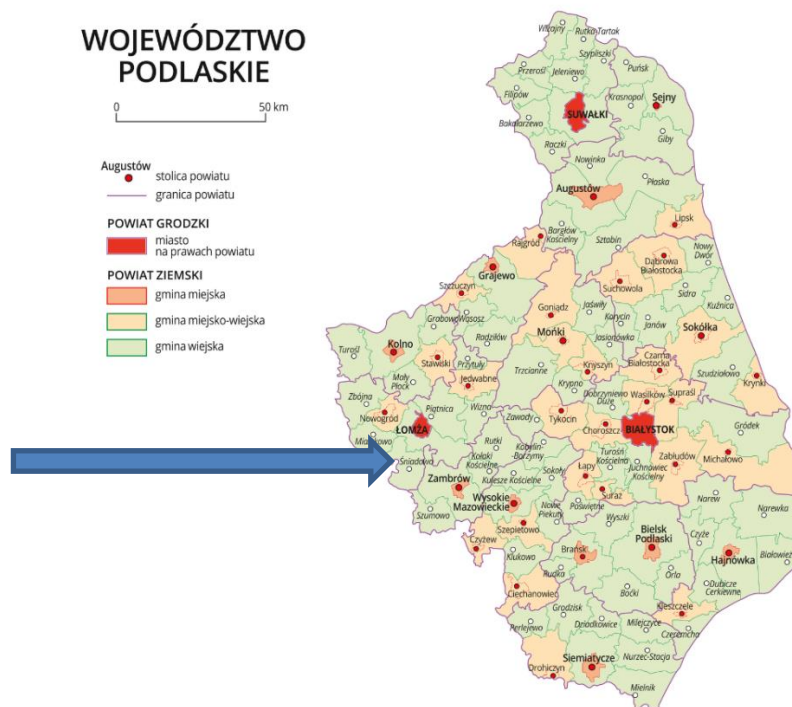
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Śniadowo składa się z 2 części oraz wstępu i zakończenia. Przedstawiają one kolejno – diagnozę sytuacji społecznej w gminie, wnioski, tendencje i prognozy zmian społecznych wraz ze SWOT w rozdziale I oraz misję i cele, harmonogram realizacji, sposoby zarządzania w rozdziale II.

I. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA

Gmina Śniadowo leży w zachodniej części Województwa Podlaskiego, w powiecie łomżyńskim. Od strony południowo-zachodniej graniczy z gminą Szumowo, od zachodu z gminą Miastkowo, granicę północno-wschodnią wyznacza gmina Łomża, południową gmina Lubotyń.

Przez gminę Śniadowo przebiegają: droga wojewódzka Nr 677, wiodąca z Warszawy na Pojezierze Mazurskie i Suwalsko Augustowskie (droga Warszawa - Łomża - Augustów), Nowogród - Śniadowo - Szumowo - Zambrów oraz linia kolejowa Ostrołęka-Białystok. Pod względem obszarowym gmina plasuje się w środku wiejskich gmin województwa podlaskiego, jej powierzchnia ewidencyjna wynosi 162,59 km². Gmina stanowi 12,0% powierzchni powiatu łomżyńskiego i 0,8% powierzchni województwa podlaskiego.

Rysunek 1: Umieszczenie gminy w województwie podlaskim

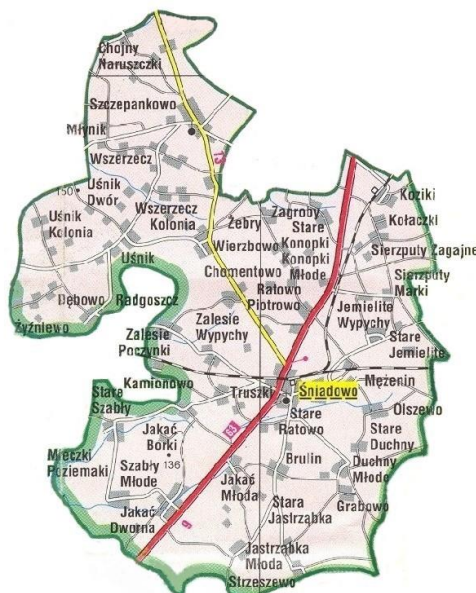
Na terenie miejscowości Śniadowo zlokalizowane są władze i agendy samorządu gminy. Gminę charakteryzuje brak wyraźnych granic naturalnych.

W gminie jest 43 sołectwa utworzone jako jednostki pomocnicze:

Brulin, Chomentowo, Dębowo, Duchny Młode, Grabowo, Jakać-Borki, Jakać Dworna, Jakać Młoda, Jastrząbka Młoda, Jemielite-Wypychy, Kołaczki, Konopki Młode, Koziki, Mężenin, Młynik, Olszewo, Osobne, Ratowo-Piotrowo, Sierzputy-Marki, Sierzputy Zagajne, Stare Duchny, Stara Jakać, Stara Jastrząbka, Stare Jemielite, Stare Konopki, Stare Ratowo, Stare Szabły, Strzeszewo, Szabły Młode, Szczepankowo, Śniadowo, Truszki, Uśnik, Uśnik-Dwór, Uśnik-Kolonia, Wierzbowo, Wszerzecz, Wszerzecz Kolonia, Zagroby, Zalesie-Poczyński, Zalesie-Wypychy, Żebry, Żebry-Kolonia.

Jednostki osadnicze w gminie pod względem liczby mieszkańców są wysoce zróżnicowane, mają przeważnie charakter zabudowy zwartej.

Rysunek 2: Gmina Śniadowo

Gmina Śniadowo jest gminą typu rolniczo-przemysłowego. Powierzchnię 15.407 ha zajmują tu indywidualne gospodarstwa rolne, z czego 9.349 ha stanowią grunty orne.

Większości mieszkańców gminy utrzymuje się z pracy w rolnictwie. Specjalizacją tutejszych rolników jest chów bydła mlecznego. Mleko o wysokiej jakości dostarczane jest do Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Piątnicy. Znaczący udział w produkcji rolnej mają też gospodarstwa produkujące trzodę chlewną. Pozostała część mieszkańców gminy pracuje poza rolnictwem tj. w zakładach zlokalizowanych na terenie gminy oraz w oddalonej o 15 km Łomży. Dobry poziom rozwoju prezentuje również przemysł materiałów budowlanych.

Gmina posiada znakomite warunki przyrodnicze i krajobrazowe. Znaczna część jej powierzchni jest bogato zalesiona. Południowo-wschodnią część gminy stanowi wał morenowy o najwyższym wzniesieniu 209 m n.p.m. pokryty kompleksem leśnym Czerwony Bór. Lasy te latem i jesienią są pełne grzybów, zaś przez cały rok stanowią teren wycieczek pieszych i rowerowych.

Dobra komunikacja drogowa może być zachętą do inwestowania na terenie gminy i nawiązywania kontaktów gospodarczych i handlowych z miejscowymi firmami. W chwili obecnej budowana jest droga Via Baltica oraz planowana jest rewitalizacja linii kolejowej Ostrołęka – Białystok oraz budowa nowej nitki na Mazury przez Łomżę.

Z instalacji techniczno-sanitarnej w gminie Śniadowo korzysta 88,14% mieszkań przyłączonych do wodociągu, 79,40% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, 75,59% mieszkań posiada łazienkę, 68,23% korzysta z centralnego ogrzewania.¹

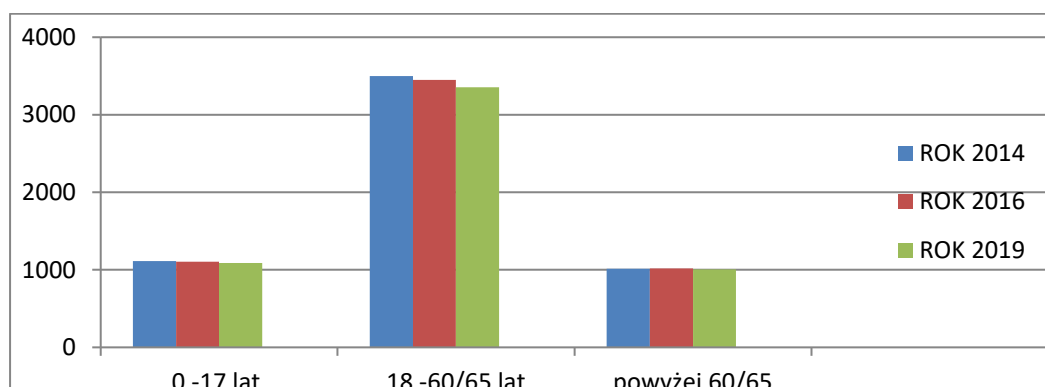
¹ www.polskawliczbach.2019

1. DEMOGRAFIA

Według danych Urzędu Gminy w Śniadowie na dzień 31.12.2019 roku gminę zamieszkiwało **5 451 osób**, w przeciągu ostatnich 5 lat liczba ta spadała o **177 osób**. Największy spadek odnotowano w grupie wieku produkcyjnego. Na przestrzeni analizowanego okresu lat, czyli w latach 2014 – 2019 w relacjach płci w gminie Śniadowo, zauważyć można nieznaczną liczebną przewagę mężczyzn. W roku 2019 na 100 mężczyzn przypadało 98 kobiet. Gęstość zaludnienia zmieniła się i wynosiła w 2019 roku 42 osób na 1 km² (w latach wcześniejszych 35 osób), co stanowi odpowiednio średnią, jaka występuje w regionie.

Wykres 1: Ludność gminy Śniadowo w latach 2014-2019

Dane: Urząd Gminy w Śniadowie, Statystyka mieszkańców

Tabela 1: Demografia w latach 2014-2019

Dane z roku:	Wiek: 0-17 lat	Wiek: 18-60/65 lat	Wiek: powyżej 60/65 lat	Razem
2014	1112	3501	1015	5628
2016	1103	3449	1019	5571
2019	1088	3356	1007	5451
Tendencja	Spadek	Wzrost	Spadek	- 177 osób

Dane: Urząd Gminy w Śniadowie, Statystyka mieszkańców

Wśród mieszkańców w 2019 roku grupę 20%- czyli 1 088 osób stanowiły dzieci i młodzież. W wieku produkcyjnym gminę zamieszkiwało 3 356 osób, co stanowiło 62% oraz 1 007 osób (18%) w wieku poprodukcyjnym. Średni wiek mieszkańców wynosi 40,8 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa podlaskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

W odniesieniu do ogólnopolskiej tendencji, znacznego powiększania się grupy osób w wieku senioralnym, **gmina Śniadowo w latach 2014-2019 nie wykazuje podobnych tendencji** – liczba osób starszych od pięciu lat stanowi ok 18% mieszkańców.

Jednak grupa seniorów, z perspektywy systemu zabezpieczenia społecznego wymagać będzie dostosowania do jej potrzeb odpowiedniej sfery usług społecznych. Starsze grupy wiekowe są bardziej narażone na ryzyko niepełnosprawności – obecnie **prawie 60% niepełnosprawnych jest wśród osób po 55 roku życia, zaś** proces starzenia się lokalnej społeczności wynika z pozytywnej przesłanki – wydłużania się średniego czasokresu życia.

Mimo znaczących – jak wykazują badania - zmian w trybie życia Polaków, nadal wysoki odsetek osób jest uzależnionych od nikotyny, znaczna liczba osób zmaga się z nadwagą, co ma również negatywny wpływ na poziom umieralności. Zgodnie z założeniami, przewidywane są w Polsce² największe zmiany w natężeniu zgonów wśród mężczyzn w wieku 40-64 lata, wśród kobiet w wieku 50-59 oraz w najmłodszych rocznikach wieku. Prognozowane przeciętne dalsze trwanie życia mężczyzn wzrośnie od poziomu do 77,1 w 2035, zaś kobiet o niewiele ponad 3 lata tj. do 82,9 w 2035r. Różnica między przeciętnym dalszym trwaniem życia kobiet i mężczyzn z obecnych 8,7 lat zmniejszy się do 5,8 lat. Zatem nadal będzie utrzymywać się nadumieralność mężczyzn, jednak jej skala będzie znacznie mniejsza. *Należy pamiętać o tym, że oprócz opieki medycznej seniorzy potrzebują dla swojego ogólnego dobrostanu posiadać poczucie kontroli nad otaczającą ich rzeczywistością, co można im zapewnić poprzez angażowanie ich w wielorakie działania również na rzecz ich samych, a także na rzecz Gminy jako formy rozwoju społeczności lokalnej.”*

Na podstawie danych statystyki ruchu naturalnego ludności, prowadzonego przez Urząd Gminy w Śniadowie można zaobserwować, że na przestrzeni pięciu lat spada liczba urodzeń.

Tabela 2: Ruch naturalny ludności w gminie w latach 2014-2019

Rok	2014 r.	2016 r.	2019
Ilość zawartych rozwodów	13	11	7
Ilość zawartych małżeństw	43	37	53
Ilość zgonów	67	68	77
Ilość urodzeń	58	55	52
Przyrost naturalny	-9	-13	-25
Migracja (saldo)	- 30	- 9	- 12

Dane: Urząd Gminy w Śniadowie, Statystyka mieszkańców,

US w Białymstoku Vademecum samorządowca

² Prognoza ludności Polski, GUS, 2008-2035

Gmina odnotowywała w roku 2019 najwyższy ujemny przyrost naturalny -25 osób, chociaż wcześniej tendencja ta była też ujemna.

Utrzymuje się wciąż wysokie saldo migracji.

Ludność Gminy rozmieszczona jest nierównomiernie. Śniadowo liczące 1 202 mieszkańców stanowi jej największy ośrodek, czyli zamieszkuje je ok. 22 % ogółu ludności. Miejscowościami z większą liczbą mieszkańców są Szczepankowo, Stare Ratowo, Wierzbowo, Koziki.

Analiza gminnych danych demograficznych i ruchu ludności powinna znaleźć swoje odzwierciedlenie w celach strategicznych i działaniach zarówno samorządu lokalnego, sprzyjających polityce prorodzinnej, jak i aktywności senioralnej .

2. SYTUACJA GOSPODARCZA

Łączna powierzchnia użytków rolnych i lasów stanowi ponad 94% powierzchni gminy Śniadowo. Główną formą własności są indywidualne gospodarstwa rolne, które w przeważającej mierze zajmują się chowem bydła mlecznego i produkcją roślinną. W uprawach dominują zboża i kukurydza. Większość gospodarstw zajmuje się produkcją rolniczą w celu zaspokojenia potrzeb własnych.

Dominująca funkcja rolnicza w rozwoju gospodarczym gminy wpływa bezpośrednio na poziom rozwoju gospodarczego całej gminy. Gmina Śniadowo jest typową gminą rolniczą. Ponad 77% powierzchni gminy zajmują użytki rolne, w tym:

- grunty orne – 12 529 ha
- sady – 22 ha
- łąki trwałe – 2480 ha
- pastwiska trwałe – 1357 ha
- pozostałe grunty i nieużytki – 940 ha.

Działania Gminy Śniadowo mają na celu wzmocnienie otoczenia rolnictwa, stworzenie warunków do rozwoju przemysłu rolno-spożywczego i nowoczesnej produkcji rolnej oraz działalności typowo pozarolniczej mogącej zaspokoić inne potrzeby.

Na terenie gminy w 2019 roku **było zarejestrowanych 2 340 gospodarstw rolnych**, z czego 63%, czyli 1 466 stanowiły gospodarstwa do 5 ha, 28% - czyli 672, to duże gospodarstwa powyżej pow. 5ha do 20 ha. Zaś 65 rolników posiada gospodarstwa pow. 30 ha.

Tabela 3: Liczba i rodzaj gospodarstw rolnych w gminie

Zakres powierzchni w ha	Ilość gospodarstw 2019
0,0-0,4999	653
0,5-4,999	813
5,0-6,9999	180
7,0-9,9999	169
10,0-14,9999	202
15,0-19,9999	121
20,0-29,9999	137
30,0-49,9999	53
Pow. 50 ha	12
Razem	2 340

Dane: Urząd Gminy w Śniadowie

Tereny rolnicze gminy wiejskiej Śniadowo posiadają obszary, które nie zostały mocno przekształcone w wyniku prowadzenia zbyt intensywnej gospodarki rolnej. Wiele z nich predysponuje do rolnictwa ekologicznego i powstawania rodzinnych gospodarstw ekologicznych, charakteryzujących się zrównoważeniem produkcji roślinnej i zwierzęcej w harmonii ze środowiskiem, eliminowaniem działań powodujących zagrożenia dla środowiska, świadomym kształtowaniem krajobrazu rolniczego i zwiększaniem żyzności gleby poprzez odpowiednie metody gospodarki rolnej. Przy odpowiedniej edukacji w niedalekiej przyszłości gospodarze będą mogli oferować wypoczynek na wsi wraz z noclegiem, wyżywieniem, atrakcjami. Do najważniejszych walorów turystycznych gminy należą lasy zasobne w zwierzynę łowną i urozmaicone bogactwo runa leśnego.

Część gminy Śniadowo jest bogato zalesiona. Południowo-wschodnią część gminy stanowi wał morenowy o najwyższym wzniesieniu 209 m n.p.m., pokryty kompleksem leśnym Czerwony Bór. Szata roślinna gminy – w tym jej najcenniejszy i najbardziej widoczny fragment jakim są lasy – jest przestrzennie zróżnicowana. Lasy zajmują prawie 19 213 ha co daje lesistość wynoszącą ok. 21,4 %. Pod względem form własności przeważają lasy prywatne. W lasach występuje również bogata fauna: zwierzyna łowna oraz gatunki ptaków lądowych, a na terenach podmokłych gatunki awifauny. Szata roślinna naturalna i leśna wykazuje dobrą

kondycję biologiczną. Zachowało się wiele cennych gatunków rodzimych drzew, jak również wiele gatunków roślinności zielnej. Przyroda gminy Śniadowo charakteryzuje się dużą różnorodnością fauny i flory oraz występowaniem interesujących form krajobrazowych, które w wielu miejscach zachowały niemal naturalny charakter.

Jako teren wiejski z potencjałem rolniczym gmina Śniadowo posiada wiele cech - uwarunkowań, które tworzą szanse rozwoju gospodarczego tego obszaru.

Przemawia za tym również liczba i profil podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie gminy włączając rolnictwo. W 2019 roku na terenie Gminy Śniadowo funkcjonowało ponad 2340 indywidualnych gospodarstw rolnych oraz 308 podmiotów publicznych i prywatnych.

Zgodnie z danymi udostępnionymi w Bazie Danych Regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego (www.stat.gov.pl) na obszarze gminy Śniadowo zarejestrowanych było:

Tabela 4: Przedsiębiorczość w gminie

	2014	2016	2019
Podmioty zarejestrowane ogółem	328	327	308
Sektor publiczny	14	13	11
Sektor prywatny – ogółem, w tym: osoby fizyczne prow. dział.	314	313	297
	242	235	221
spółki	7	9	12
spółdzielnie	4	6	7
stowarzyszenia i organizacje pozarządowe	19	19	14
podmioty nowo zarejestrowane	29	29	30

Dane: Bank danych lokalnych GUS³

Na podstawie analizy danych z tabeli można stwierdzić, że na przestrzeni lat 2014-2019 dynamika działalności przedsiębiorczej wykazywała spadek.

W roku 2019 na terenie Gminy Śniadowo zarejestrowanych było 308 podmiotów gospodarczych, w tym 297 stanowiących sektor prywatny (221 osób fizycznych prowadzących działalność).

³ W związku z wprowadzonymi od 1 grudnia 2014 r. zmianami przepisów prawnych regulujących sposób zasilania rejestru REGON informacjami o podmiotach podlegających wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego, od danych według stanu na 31 grudnia 2014 r. istnieje możliwość wystąpienia w rejestrze REGON niewypełnionych pozycji dotyczących przewidywanej liczby pracujących, adresu siedziby, rodzaju przeważającej działalności oraz formy własności. W związku z powyższym dane naliczone z rejestru REGON według ww. informacji mogą nie sumować się na liczbę ogółem prezentowaną w danej podgrupie.

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Śniadowo 133 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 65 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -68.

68,7% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Śniadowo pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 14,3% w przemyśle i budownictwie, a 6,4% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 0,9% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości)⁴.

Struktura podmiotów przedstawiała się następująco:

- **rolnictwo**, łowiectwo i leśnictwo,
- przetwórstwo przemysłowe,
- budownictwo,
- handel i naprawy samochodów i motocykli, finanse
- transport, składowanie, łączność.

Obserwuje się stały trend w zakładaniu nowych działalności gospodarczych, w roku 2019 zarejestrowano 30 nowych podmiotów.

Do największych podmiotów gospodarczych na terenie gminy Śniadowo należą:

- PREFBET Sp. z o.o. Przedsiębiorstwo produkcji betonów
- PHP "AGRO-ROLNIK" Sp. z o.o.
- Agro-Delta S.C. PPHU Banach A.R., Dukalski K.
- GS "Samopomoc Chłopska"
- Agnieszka Tyszka "Megapasz"
- AGRO Chojnowscy Krzysztof Chojnowski Jakać
- Centrum Paszowe Śniadowo Krzysztof Mieczkowski
- PHU „RAFI” Przemysław Grzegorz Karpiński
- PHU "AGROVET" Andrzej Konopka
- P.H.U. „TELESKOP” Auto-Naprawa - Maciej Krajewski
- Józef Adam Saniewski Restauracja "Śniadowianka"
- Lecznica Zwierząt Mariusz Pogroszewski
- Obsługa Imprez Okolicznościowych Bloch Agnieszka
- Sklep Przemysłowo – Usługowy „ROPEX” Robert Siemiński
- Adrian Usługi Budowlano – Drogowe Adam Godlewski
- Krzysztof Jankowski Karczma pod Topolami – catering, garmazierka
- Marek Komorowski „Wyszkowska Fabryka okien” P.P.H.U.

---

⁴ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Sniadowo

- P.P.H.U. Arkadiusz Baczewski
- Robert Paweł Piaścik Firma Budowlana "Gips Mix"
- Zakład Stolarski Marek Tadeusz Tysza.

Na terenie gminy w 2019 r. funkcjonowało 6 sklepów ogólnie – spożywczych, 1 zajmujący się sprzedażą wyrobów odzieżowych, 1 zajmujący się sprzedażą części do samochodów i maszyn rolniczych oraz 2 stacje benzynowe. Analizując trendy z ostatnich lat należy stwierdzić, że stan ten ustabilizował się i w pełni zaspokaja potrzeby mieszkańców.

Gmina nie posiada adekwatnej bazy turystyczno-noclegowej.

Podmioty gospodarcze zarejestrowane i działające na terenie gminy zatrudniają niewielką ilość osób (95% zatrudnia od 1-9 osób), bazują głównie na zatrudnianiu członków najbliższej rodziny. Znaczna część tych podmiotów prowadzi działalność głównie w sferze rolnictwa i leśnictwa, handlu i usług.

Ograniczeniem w rozwoju przedsiębiorczości w gminie Śniadowo jest niewystarczający poziom rozwoju infrastruktury technicznej. Głównym ośrodkiem gospodarczym gminy jest miejscowość Śniadowo.

Gmina może stworzyć korzystne warunki dla potencjalnych inwestorów oferując tereny pod produkcję lub zakłady pracy nakładczej. Gmina służy pomocą w załatwianiu spraw administracyjnych związanych z lokalizacją i budową obiektów gospodarczych. Oferta inwestycyjna obejmuje działki częściowo uzbrojone oraz nieuzbrojone, a także obiekty dotychczas niezagospodarowane.

Analiza lokalnego rynku pracy w gminie Śniadowo dotyczy również tendencji bezrobocia, to jest osób pozostających bez pracy na przestrzeni lat 2014-2019. Została przeprowadzona na podstawie danych o liczbie bezrobotnych i strukturze bezrobocia, udostępnianych przez Powiatowy Urząd Pracy w Łomży oraz Bank Danych Lokalnych GUS.

Na terenie działania Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży występuje przestrzenne zróżnicowanie poziomu bezrobocia. Z ogólnej 3 040 osób zarejestrowanych bezrobotnych na dzień 31.12.2019 przez PUP, aż 64% - 1 950 osób zamieszkiwało miasta, 36% stanowią mieszkańcy wsi (1 090 osób).

Bezrobotni z miasta Łomży stanowili 59,7% wszystkich zarejestrowanych osób, było ich 1 814.

Bezrobocie w powiecie łomżyńskim systematycznie spadało z 6 274 osób w 2014 roku zmniejszyło się o 51% w przeciągu 5 lat, to jest spadło do 3 040 osób. Spadek ilości pozostających bez pracy dotyczy również gminy Śniadowo o 106 osób, czyli w latach 2014-2019 aż o 48%.

Stopa bezrobocia na obszarze działania dla PUP w Łomży na koniec grudnia 2019 roku. kształtowała się na poziomie 6,7%. Dla miasta Łomży stopa bezrobocia wyniosła 7,4% a dla Powiatu Łomżyńskiego – 5,8%. Stopa bezrobocia osiągnęła jedną z najniższych wartości w 28 - letniej historii bezrobocia rejestrowanego w powiecie.

W roku 2019 -114 osób- **10,4 % spośród zarejestrowanych jako osoby pozostające bez pracy na wsi stanowili w mieszkańcy gminy Śniadowo.**

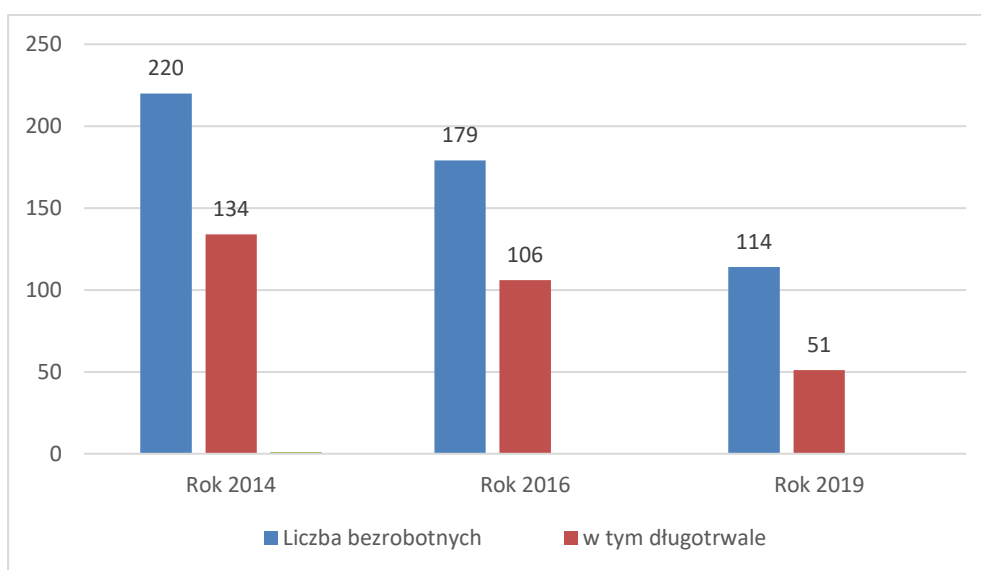
Liczba osób bezrobotnych w gminie Śniadowo w latach 2014–2019 systematycznie spadała i wynosiła:

W roku 2014- 6,2 %, były to 220 osób (w tym 107 kobiet, stanowiły 48 % wszystkich bezrobotnych w gminie)

W roku 2016- 5,4 %, było to 179 osób (w tym 97 kobiet stanowiło 54 %)

W roku 2019 – 3,4 % było to 114 osób (w tym 71 kobiet, co stanowiło 62 % ogółu bezrobotnych gminy).

Wykres 2: Struktura bezrobotnych w gminie Śniadowo w latach 2014-2019

Dane: PUP Łomża

Jedną z najbardziej niekorzystnych cech bezrobocia jest długi czas pozostawania bez pracy. Na podstawie danych statystycznych można stwierdzić, że na koniec grudnia 2019 roku dla obszaru gminy zarejestrowanych **od długiego czasu było 51 osób, czyli 45%** spośród wszystkich bezrobotnych. Długotrwałość pozostawania bez pracy to okres 12 miesięcy bez podjęcia zatrudnienia.

Liczba osób uprawnionych do zasiłku z terenu gminy w 2019 roku stanowiła 63 osoby, czyli ok. 55 % osób zarejestrowanych jako bezrobotne.

Taka sytuacja niesie ze sobą zagrożenie dla życia społecznego dla osób, które doświadczają ubóstwa. Brak środków do życia wynikające z długotrwałego bezrobocia przyczynia się do pojawienia bezradności wyuczonej, kiedy to osoby bezrobotne zaczynają zarówno pod względem ich emocji (przestają wierzyć w zmianę sytuacji), wiedzy (zaprzestają poszukiwania informacji dotyczących ofert pracy) i działań (nie uczestniczą w spotkaniach specjalnie dla nich zorganizowanych) nie widzieć sensu w staraniach się o pracę, we własnej aktywizacji na rynku pracy. Występuje też często niechęć do podejmowania szkoleń, udziału w kursach mających na celu przekwalifikowanie zawodowe.

Z danych wynika, że wśród osób rejestrujących się do PUP w Łomży (Informacja o rynku pracy na dzień 31.12.2019) **można wskazać dominującą grupę wiekową. Są to osoby młode do 30 roku życia, które stanowią 37 % ogółu bezrobotnych; w gminie Śniadowo były to 42 osoby spośród 114.**

Wśród bezrobotnych liczną kategorią są także osoby po 50 roku życia. Populacja ta stanowiła wg PUP 21 % ogółu bezrobotnych (w gminie były to 24 osoby spośród 114).

W ramach działań na rzecz osób bezrobotnych w 2019 r. OPS informował osoby bezrobotne, korzystające z pomocy społecznej o możliwości udziału w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, ale także o rekrutacjach do szkół zaocznych, kursach, szkoleniach, projektach kierowanych do osób niepełnosprawnych, a w razie potrzeby pomagał przy rekrutacji.

W odpowiedzi na poszukiwanie rozwiązań skierowanych do grup szczególnych Powiatowy Urząd Pracy w Łomży realizował wiele programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji lokalnego rynku pracy, w tym:

„Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie łomżyńskim i mieście Łomża. Projekt skierowany jest do osób młodych w wieku 18-29 lat. Formy wsparcia:

- Pośrednictwo pracy z utworzeniem Indywidualnego Planu Działania
- Staże
- Prace interwencyjne
- Jednorazowe środki na działalność gospodarczą
- Bon na zasiedlenie

Dziś bierni - jutro aktywni w ramach: Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego 2014 – 2020 (RPO WP).Celem głównym projektu jest zwiększenie zdolności do zatrudnienia 198 osób od 30 roku życia pozostających bez pracy w powiecie łomżyńskim i mieście Łomża. Uczestnikami projektu będą osoby od 30 roku życia zarejestrowane w powiatowym urzędzie pracy jako osoby bezrobotne.

Program staży w placówkach Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa finansowany z rezerwy Ministra Rodziny Pracy i Polityki Społecznej.

W drodze do sukcesu – projekt prowadzony w partnerstwie. W 2019 roku powiat w partnerstwie z miastem Łomża i Kolno oraz czterema powiatami – zambrowskim, hajnowskim, siemiatyckim, wysokomazowieckim, a także z gminą Boćki rozpoczął realizację projektu pod nazwą **„Regionalne Innowacje Społeczne - Centra Integracji Społecznej województwa podlaskiego”**. Inicjatywę skierowano do 60 osób niepełnosprawnych, osób bezrobotnych, w tym bezrobotnych długotrwale bez względu na wiek, płeć czy niepełnosprawność. W okresie pobytu w CIS, każdy uczestnik otrzyma świadczenie integracyjne w wysokości zasiłku dla bezrobotnych, ubezpieczenie NNW, badania lekarskie, szkolenie BHP.

Tworzenie nowych miejsc pracy na terenie gminy jest jednym z ważnych warunków efektywnego rozwoju społeczno- gospodarczego. Położenie, potencjał rolniczy oraz utrzymująca się działalność społeczno-gospodarcza na terenie gminy Śniadowo może stać się wskaźnikiem do dalszej minimalizacji stopy bezrobocia.

Wnioski i prognozy sytuacji gospodarczej:

- Na przestrzeni lat 2014-2019 dynamika działalności przedsiębiorczej wykazuje tendencję spadkową (w 2014 było w gminie -328, w 2019- 308 podmiotów), co powinno determinować warunki lokalne do rozwoju i politykę wobec przedsiębiorstw prowadzoną przez samorząd gminny.
- Jako teren wiejski z potencjałem rolniczym gmina Śniadowo posiada wiele cech - uwarunkowań, które tworzą szanse rozwoju gospodarczego tego obszaru. Należy utrzymać tendencje sprzyjające zintensyfikowanemu rolnictwu i dbaniu o stan środowiska naturalnego we współpracy z sołectwami, rolnikami. Wykorzystać należy kolejny okres finansowania z EU na rozwój turystyki, działań okołorolniczych, agroturystycznych.
- Na terenie gminy Śniadowo występuje niski poziom bezrobocia rejestrowanego. W roku 2019 osoby bezrobotne stanowiły 3,4 % ludności w wieku produkcyjnym, czyli 114 osób spośród grupy 3 356 w wieku produkcyjnym.
Bezrobocie można określić spadającym na przestrzeni ostatnich pięciu lat, w roku 2014 wynosiło bowiem aż 6,2 % w grupie osób w wieku produkcyjnym (było to 220 osób).
Bezrobocie agrarne jak i pomoc w rodzinie rolników jako „zatrudnienie” utrzymuje się na podobnym, wysokim poziomie (672 gospodarstwa obejmuje poniżej 0,5 ha).
- Należy poszukiwać efektywnych rozwiązań wobec osób z grup ryzyka na rynku pracy; bez kwalifikacji, osób młodych do 30 roku życia oraz powyżej 50 lat. Utrzymać współpracę z PUP, Lokalną Grupą Działania Stowarzyszenia „Sąsiedzi” i instytucjami działającymi w obszarze rynku pracy, ekonomii społecznej; współpracować w realizacji projektów i przedsięwzięć. Wciąż w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy są bezrobotni długotrwale powyżej 12 miesięcy - ich liczba stanowiła w roku 2019 aż 45 % wśród ogółu bezrobotnych w gminie. Do nich został zaplanowany gminny PAL.
- Ważne są działania długofalowe, nastawione na tworzenie nowych miejsc pracy, warunków sprzyjających rozwojowi rolnictwa, usług, podmiotów ekonomii społecznej i aktywnej integracji.

3. OBSZARY SPOŁECZNE ORAZ PROGNOZY ZMIAN

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych określamy instytucje znajdujące się na terenie gminy, działające w obszarze polityki społecznej i rozwiązujące dane problemy. Są to zarówno jednostki samorządowe, jak i niepubliczne, na przykład organizacje pozarządowe. W każdym z prezentowanych poniżej obszarów diagnostycznych umieszczono informację o tych właśnie instytucjach. Taki opis stanowi prezentację rzeczywistego stanu zarówno potrzeb, infrastruktury oraz kapitału społecznego.

– EDUKACJA

W gminie Śniadowo w roku szkolnym 2019/2020 edukacja odbywała się w dwóch szkołach podstawowych z punktami przedszkolnymi, to jest w:

- Szkole Podstawowej z Punktem Przedszkolnym „Radosne Maluchy” w Szczepankowie oraz
- Zespole Szkolno-Przedszkolnym z Punktem Przedszkolnym „Radosne Maluchy” w Śniadowie.

Baza lokalową w Zespole Szkolno-Przedszkolny w Śniadowie stanowiły:

- sale lekcyjne – 20 (16 w szkole podstawowej, 4 w gminnym przedszkolu)
- gabinety – 4 (pielęgniarski, pedagoga, logopedy, terapeutę),
- pracownia komputerowa-1,
- sala gimnastyczna – 1,
- biblioteka – 1,
- stołówka – 1,
- świetlica – 2,
- plac zabaw dla dzieci – 1,
- boisko „Orlik” na terenie gminy – 1

w Szkole Podstawowa w Szczepankowie:

- sale lekcyjne – 8 (4 w szkole podstawowej, 2 pracownie edukacji wczesnoszkolnej,
- 1 pracownia w oddziale przedszkolnym, 1 sala w punkcie przedszkolnym),
- pracownia komputerowa – 1,
- biblioteka – 1,
- plac zabaw dla dzieci 1,
- pomieszczenie zaadaptowane na salę gimnastyczną
- 1 (sala gimnastyczna jest w trakcie budowy).

Przy każdej szkole działają świetlice dla dzieci i młodzieży, zapewniające opiekę osobom dojeżdżającym i/lub dzieciom rodziców pracujących. W roku 2019/2020 korzystało z nich 268 osób, w tym:

- 52 dzieci w świetlicy w SP w Szczepankowie,
- 216 dzieci w świetlicy w ZSP w Śniadowie.

Na terenie gminy Śniadowo w latach wcześniejszych funkcjonowały 3 szkoły podstawowe w miejscowościach: Śniadowo, Szczepankowo, Uśnik, 1 szkoła gimnazjalna w Śniadowie i 1 przedszkole przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Śniadowie. Sieć szkolna w gminie Śniadowo ulegała zmianie wraz z liczbą uczęszczających do nich dzieci, modyfikacją organizacyjną w gminie i po wprowadzeniu przekształceń

w systemie edukacji. Zmiany prawne od września 2017 roku objęły wszystkie szczeble edukacyjne, nauka wydłużona została do ośmiu lat, stąd w gminie funkcjonują obecnie dwie szkoły podstawowe ośmioletnie.

W latach 2014-2019 Gmina nie oferowała młodym rodzicom możliwości oddania pod fachową opiekę dzieci w wieku poniżej 3 lat. Obsługą placówek oświatowych zajmuje się Urząd Gminy w Śniadowie.

Tabela 5: Liczba dzieci objętych edukacją w gminie w latach 2014-2019

Rok szkolny	2013/2014		2016/2017		2019/2020	
Placówki	Liczba dzieci	W tym dowożonych	Liczba dzieci	W tym dowożonych	Liczba dzieci	W tym dowożonych
ZSP w Śniadowie	249	141	357	197	463	216
SP w Szczepankowie	49	29	60	48	81	56
Razem SP	298	170	417	245	544	272
Punkt przedszkolny i przedszkole gminne w ZSP w Śniadowie	37	0	64	13	82	18
Punkt przedszkolny przy SP w Szczepankowie	13	0	15	0	17	0
Razem przedszkola	51	0	85	20	99	30
Razem	349	170 48%	502	265 52%	643	302 46%

Dane : Dane własne instytucji z terenu gminy

Tabela 5 wskazuje na wzrost ilości dzieci w szkołach podstawowych (o 54%). Niewątpliwie dodatkowo wzmocniła to likwidacja szkoły w Uśniku, reforma szkół podstawowych i likwidacja gimnazjum.

W kontekście liczby dzieci korzystających z wychowania przedszkolnego w placówkach na terenie gminy, dostrzegalne jest zdecydowany wzrost. Na przestrzeni ostatnich pięciu lat wyniósł on 51%. W roku szkolnym 2013/2014 z wychowania przedszkolnego korzystało 51 dzieci, ale już w roku 2019/2020 liczba ta wynosiła 99 (w tym 30 dojeżdżających). Chociaż w demografii gminy niezauważalny jest wzrost liczby urodzeń: w roku 2014 przyszło na świat 58 dzieci, a w roku 2019- 52 dzieci. Zwiększona liczba dzieci w przedszkolach to możliwy wzrost świadomości rodziców oraz zmniejszona liczba bezrobotnych na lokalnym rynku pracy, zwiększona dostępność miejsc w oddziałach przedszkolnych. Pobyt w przedszkolu dobrze rokuje na przyszłą edukację, wcześniejsze rozpoczęcie nauki ma wpływ na późniejsze wyniki egzaminacyjne, a także na lepszą socjalizację dzieci.

Obok podstawowych zadań edukacyjnych przedszkole i szkoła wypełniają też funkcje opiekuńcze oraz zapewniają aktywność fizyczną i rekreację na placach zabaw i boiskach.

W placówkach, oprócz realizowanej podstawy programowej dzieci i młodzież uczestniczyła w zajęciach dodatkowych w ramach kół zainteresowań: przedmiotowych, artystycznych, informatycznych, wyrównawczych.

Zespół Szkolno- Przedszkolny w Śniadowie prowadził w latach 2019/2020 aż 21 zajęć dydaktyczno-wyrównawczych z różnych przedmiotów i kół zainteresowań

Szkoła Podstawowa w Szczepankowie z Punktem Przedszkolnym realizowała 7 kół i programów.

Wśród zajęć w obu placówkach dominowały:

- Zajęcia przyrodnicze, matematyczne,
- Zajęcia z chóru
- Zajęcia językowe
- Zajęcia matematyczne
- Zajęcia teatralne
- Zajęcia sportowe.

Po dokonaniu diagnozy i rozeznaniu potrzeb uczniów organizowane są zajęcia mające na celu zwiększenie szans edukacyjnych uczniów zdolnych i mających problemy to jest: zajęcia wyrównawcze, rewalidacyjne, logopedyczne, korekcyjne, terapeutyczne oraz dla uczniów uzdolnionych.

Ponadto placówki edukacyjne włączają się w lokalne, wojewódzkie i krajowe programy:

- zdrowotne: Owoce w szkole, Szklanka Mleka, Trzymaj Formę
- profilaktyczne, ekologiczne: Akademia Bezpiecznego Puchatka
- z zakresu bezpieczeństwa: Czuję i reaguję, Bezpieczny uczeń na drodze, Bezpieczne wakacje
- charytatywne np.: Góra grosza.

Nauczyciele kształtują wśród młodzieży postawy charytatywne i propagują ideę wolontariatu poprzez uczestnictwo w różnych akcjach charytatywnych, prowadzą szkolne koła Caritas.

Oprócz kadry pedagogicznej przedmiotowej, szkoły w gminie zatrudniają pedagoga szkolnego, logopedę, terapeutów, psychologa. Wspomagają oni edukację dzieci niepełnosprawnych w gminie (w 2 instytucjach kształciło się w latach 2014-2019 aż 11 dzieci z orzeczeniem).

Opieką psychologiczno-pedagogiczną w SP w Szczepankowie objęto 65 uczniów, co stanowi 63 % wszystkich uczniów. 27 uczniów posiadało opinie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, jedna osoba objęta została kształceniem indywidualnym, zaś 3 uczniów posiadało orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego. Pozostali uczniowie zostali objęci pomocą na terenie szkoły na wniosek nauczycieli, wychowawców klas i rodziców. Z pomocy pedagoga skorzystało 26 uczniów.

W Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Śniadowie funkcjonowały 2 oddziały integracyjne, w których uczyło się 9 dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych, dla 2 uczniów zorganizowane zostało nauczanie

indywidualne na podstawie orzeczeń wydanych przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną. Ponadto 3 uczniów korzystało z nowej formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej, jaką jest zindywidualizowana ścieżka kształcenia.

W celu wsparcia specjalistycznego dla uczniów, nauczyciele podnoszą swoje kwalifikacje w ramach studiów podyplomowych i certyfikowanych szkoleń, warsztatów i szkoleń wewnętrznych i zewnętrznych (w tym z udziałem policji czy poradni psychologiczno-pedagogicznej).

Rodzice i opiekunowie dzieci uczęszczających do przedszkola i szkoły angażują się w wiele działań. W każdym podmiocie funkcjonowała w analizowanym okresie Rada Rodziców. Szkoły i Punkty Przedszkolne organizują warsztaty i szkolenia edukacyjne dla rodziców, w każdym roku szkolnym minimum cztery do dwudziestu spotkań.

W ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych prowadzona jest profilaktyka uzależnień oraz promocja zdrowego stylu życia.

Szkoły w związku z dużą liczbą dzieci w świetlicach i dojeżdżających zapewniają ciepłe posiłki, i tak:

- w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Śniadowie żywieniem objętych było 249 dzieci. W wieku przedszkolnym 40 dzieci korzystało z 3-ch posiłków dziennie, zaś 38 dzieci z 2-ch posiłków dziennie. Dzieci w wieku szkolnym korzystały tylko z obiadów, których wydawano 200 dziennie, w tym 40 było refundowanych ze środków OPS w Śniadowie.
- w Szkole Podstawowej w Szczepankowie 27 uczniów i 3 dzieci z punktu przedszkolnego, co stanowi ok. 25 % wszystkich uczniów i dzieci, korzystało z posiłków refundowanych przez OPS w Śniadowie. Posiłki dla dzieci zapewniono w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Wnioski i prognozy zmian obszaru edukacji:

- W latach 2014-2019 wystąpił znaczny wzrost uczniów w szkołach podstawowych na terenie gminy o około 54%, natomiast liczba dzieci objętych edukacją przedszkolną wzrosła o 51%. Ważnym aspektem jest umożliwienie kontynuacji oraz rozwój usług przedszkolnych w gminie poprzez zaadoptowanie oddzielnych budynków do kształcenia 3-4 latków (na przykład z wykorzystaniem procesów rewitalizacji budynku w Szczepankowie).
- Z analizy problemów obszaru edukacji w gminie wynika, iż konieczne jest przygotowanie programów skierowanych na bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne uczniów, w tym w Internecie w celu minimalizacji zachowań przemocy i agresji. Szkoły potrzebują stałego wsparcia finansowego na zabezpieczenie potrzeb prawnych, terapeutycznych i psychologicznych dzieci i młodzieży, zapewniania kompleksowej opieki psychologiczno-pedagogicznej dla wszystkich uczniów.
- Niezbędne jest utrzymanie zajęć pozalekcyjnych oraz rozwój bazy sportowej przy szkołach, gdyż gwarantuje to wyrównywanie szans rozwojowych oraz aktywny sposób spędzania czasu wolnego, alternatywny wobec cyfrowych wzorców; uruchomienia programu sportowego (piłka nożna) dla 6-

latków.

- Podniesienia wymaga jakość kształcenia uczniów; przygotowania uczniów do podejmowania decyzji dotyczących wyboru kierunku kształcenia oraz zawodu; kształtowanie wśród dzieci i młodzieży postaw prospołecznych; poprawa jakości wykorzystania technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych służących do sprawnego funkcjonowania szkoły
- Należy wesprzeć szkoły i punkty przedszkolne w rozwoju infrastruktury, w tym doposażeniu i remontach, prowadzeniu i utrzymaniu istniejącej infrastruktury, między innymi boisk szkolnych.

KULTURA W GMINIE

Istotnym czynnikiem warunkującym aktywność w gminie jest dobrze funkcjonujący Gminny Ośrodek Kultury oraz Biblioteka Publiczna w Śniadowie.

Gminny Ośrodek Kultury w Śniadowie jest samorządową instytucją kultury, której podstawowym zadaniem jest zaspokajanie potrzeb społeczeństwa gminy z uwzględnieniem działań w zakresie upowszechniania kultury narodowej i regionalnej, z udziałem szerokiego ogółu mieszkańców gminy i aktywnego ich uczestnictwa w życiu kulturalnym.

W latach 2014-2019 GOK zatrudniał 3-5 stałych pracowników (3 osoby merytoryczne) oraz dodatkowo instruktorów/trenerów zgodnie z możliwościami i potrzebami społecznymi..

W ramach statutowej działalności GOK jest głównym organizatorem gminnych imprez kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych, wykonuje scenografie i dekoracje w czasie obchodów świąt narodowych, organizuje mecze, turnieje, konkursy i wystawy twórczości. GOK służy pomocą dzieciom i młodzieży w przygotowaniu wszelkich uroczystości. Współpracuje z Kołem Gospodyń Wiejskich w Śniadowie, parafiami w Śniadowie i Szczepankowie, szkołami w Śniadowie i Szczepankowie, GOK Szumowo, GOK Pniewo, UM Łomża, OSP Śniadowo, GWARDIA GRYFA z Wrocławia.

Spośród kilkudziesięciu, corocznie organizowanych bądź współorganizowanych wydarzeń przez GOK na szczególną uwagę zasługują:

- oprawa muzyczna mszy św. noworocznej oraz koncert kolęd gminnej orkiestry dętej w kościele parafialnym w Śniadowie, zabawy choinkowe dla dzieci,
- warsztaty komputerowe KGW w Śniadowie,
- dzień babci i dziadka,
- akcja ferie zimowe w GOK,
- zapusty- impreza obyczajowa na ulicach Śniadowa,
- spotkania z dietetykiem zorganizowane przez KGW w Śniadowie,
- urodziny gminnej orkiestry dętej,

- oprawa muzyczna wielkiego tygodnia oraz świąt wielkanocnych przez gminną orkiestrę dętą oraz zespół gitarowy,
- święto pułkowe- piknik militarny na rynku w Śniadowie,
- festiwal piosenki przedszkolaków dzień dziecka- piknik plenerowy dla dzieci na rynku w Śniadowie,
- warsztaty chorągwiarskie dla dzieci i młodzieży prowadzone przez „Gwardię Gryfa” z Wrocławia,
- piknik żołnierski w ramach rajdu żołnierzy wyklętych,
- wakacje Śniadowo,
- wrześniowy szlak- cykl imprez patriotycznych z udziałem wojska,
- obchody z okazji święta niepodległości,
- spotkanie organizacyjne rodzin sybiraków,
- akcji św. Mikołaj – dzieciom gminy Śniadowo” oraz festiwal piosenek animowanych,
- warsztaty bożonarodzeniowe pn. „Fabryka pierników”,
- oprawa muzyczna pasterki.

GOK dysponuje jednym budynkiem, w którym znajduje się 1 sala oraz zaplecze socjalne.

GOK współpracuje z Urzędem Gminy przy promocji walorów turystycznych gminy.

Tabela 6: Aktywność Gminnego Ośrodka Kultury w Śniadowie w wybranych latach

Kategorie danych	2014	2016	2019
Zajęcia/programy/koła dla: dzieci i młodzieży osób dorosłych i starszych	1. aerobik dla dorosłych z warsztatami zdrowego żywienia 2. rytmika prowadzoną w szkole w klasach „0” 3. treningi karate kyokushine 4. zbiórki harcerskie 29 DH „Tropiciele Tajemnic” 5. piłka nożna dziewcząt 6. nauka gry na instrumentach: gitara, akordeon, keyboard 7. gitarowe kółko zainteresowań 8. plastyczne kółko zainteresowań dla dzieci 9. zajęcia kulinarne dla dzieci	1. Zajęcia świetlicowe 2. ZBIÓRKI 29 DRUŻYNY HARCERSKIEJ 3. Aerobik dla pań 4. Gitarowe kółko zainteresowań (zajęcia indywidualne) 5. Nauka gry na instrumentach dętych gminnej orkiestry dętej 6. Zajęcia CAPOEIRA/AKROBATY KA 7. Plastyczno- kulinarne kółko zainteresowań dla dzieci 8. Nauka gry na instrumentach klawiszowych, gitarze,	1. Zajęcia świetlicowe 2. Zajęcia kulinarne dla dzieci 3. Aerobik, siłownia dla pań 4. Gitarowe kółko zainteresowań (zajęcia indywidualne i zespołowe) 5. Nauka gry na instrumentach dętych GMINNEJ ORKIESTRY DĘTEJ (zajęcia indywidualne oraz zespołowe) 6. Zajęcia taneczne GRUPY CHORĄGWIARSKIE J 7. Zajęcia plastyczne

	10. zajęcia świetlicowe	akordeonie i skrzypcach 9. Kulturalne spotkania z przedszkolakami 10. Próby zespołu muzycznego	8. Próby zespołu muzycznego 9. Kółko plastyczne dla dzieci
Grupy formalne i nieformalne dzieci i młodzieży dorosłych i starszych kluby seniora stowarzyszenia	Zespół gitarowy, kółko karate, kółko kulinarno-plastyczne, drużyna harcerska, Grupa TANIEC OGNIA	Orkiestra dęta, zespół gitarowy, kółko akrobatyczne, kółko kulinarno-plastyczne, drużyna harcerska, Grupa TANIEC OGNIA	Orkiestra dęta, zespół gitarowy, grupa chorągwiarska, Koło Gospodyń Wiejskich w Śniadowie, kółko kulinarno- plastyczne, Grupa TANIEC OGNIA

Opracowanie: GOK w Śniadowie

Na terenie Gminy Śniadowo działa również Biblioteka Publiczna posiadająca w swej strukturze Oddział dla Dzieci i Filię w Szczepankowie . Jest samorządową instytucją kultury i posiada samodzielność statutową. Od 1.07.2006 roku jest wpisana do Rejestru Kultury.

Gmina Biblioteka Publiczna w Śniadowie, zatrudniała w roku 2019 trzech pracowników.

Biblioteka służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych społeczeństwa oraz upowszechnianiu wiedzy i rozwojowi kultury.

Stara się aby jej oferta była atrakcyjna dla czytelników młodszych i starszych.

Prowadzi wiele zajęć promujących książkę i czytelnictwo wśród dzieci i młodzieży.

Jest to bardzo ważne, ponieważ wykształcenie nawyku czytania w najmłodszych latach gwarantuje sukces w przyszłości .

Biblioteka systematycznie uzupełnia księgozbiór, ze środków własnych oraz „Programu Rozwoju Czytelnictwa”. Współpracuje ze szkołami, grupą teatralną, MBP w Łomży, Książnicą Podlaska, Biblioteką Narodową, Stowarzyszeniem Bonum (kultywowanie tradycji - warsztaty robienia palm przez panie z lokalnego stowarzyszenia Bonum). Organizuje wycieczki do biblioteki, lekcje biblioteczne, zajęcia głośnego czytanie najmłodszym dzieciom, konkursy, gry, zabawy.

Stan księgozbioru na koniec 2019 r. wyniósł ogółem: 27.391 woluminów, w tym:

literatura piękna dla dorosłych - 10.803,

literatura piękna dla dzieci - 11.562,

literatura popularnonaukowa - 5.026.

W 2019 r. do biblioteki wpłynęło 1.067 woluminów. Zakupy są realizowane z dotacji organizatora, ze środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa oraz z dotacji Biblioteki Narodowej.

W Bibliotece Publicznej w 2019 r. zarejestrowanych było 1.066 użytkowników.

Biblioteka brała udział w I i II edycji projektu Instytutu Książki – Mała Książka Wielki Człowiek. Był to projekt dla dzieci w wieku od 3 do 6 lat, w ramach którego Biblioteka pozyskała 160 wyprawek czytelniczych z książkami i poradnikami dla rodziców o roli czytania w życiu dziecka. Biblioteka brała też udział w ogólnopolskim konkursie „Przerwa na wspólne czytanie”, w którym zajęła 4 miejsce i zdobyła książki o wartości 5 tys. złotych oraz wygodne pufy do czytania.

Dzięki dobrej współpracy ze szkołami i przedszkolami biblioteka może uczestniczyć w wielu projektach, które organizowane są przez Instytut Książki, Bibliotekę Narodową, Fundację ABC 21, Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego. Są to akcje ogólnopolskie takie jak:

- Cała Polska Czyta Dzieciom,
- Tydzień głośnego czytania,
- Noc bibliotek,
- Narodowe czytanie,
- Mała książka wielki człowiek,
- Jak nie czytam, jak czytam”.

Biblioteka stara się też organizować swoje autorskie projekty. Przykładem takich inicjatyw są zajęcia:

- Od 3 roku bez książeczki ani kroku,
- Wychowanie przez czytanie(rodzice czytają dzieciom),
- Głośne czytanie na bibliotecznym dywanie(ludzie ze środowiska lokalnego czytają dzieciom),
- Wychowanie do wartości (projekt skierowany dla klas 4-8),
- Zacytane piątki (zajęcia czytelnicze zakończone przedstawieniem teatralnym).

Biblioteka dba też o to by czytelnicy mogli spotkać się z autorami książek. Co roku organizuje kilka spotkań z pisarzami.

Biblioteka wdraża inne formy kulturalne o charakterze imprez, wydarzeń oraz cykliczne dla dzieci, młodzieży i dorosłych; organizuje spotkania autorskie, na których promowani są lokalni twórcy; włącza się do akcji „Narodowego Czytania”.

W bibliotece publicznej organizowane są: wystawy nowości wydawniczych, wystawy okolicznościowe nawiązujące do rocznic jubileuszów lub organizowane jako uzupełnienie imprez bibliotecznych. Biblioteka nie jest przystosowana do obsługi osób niepełnosprawnych.

Tabela 7 : Aktywność dodatkowa Biblioteki Publicznej w Śniadowie w wybranych latach

2014	2016	2019
Dyskusyjny Klub Książki, Głośne czytanie na dywanie, Cała Polska Czyta Dzieciom, Tydzień z Internetem – koncert życzeń dla seniorów Konkursy plastyczne i literackie.	Jak nie czytam jak czytam, Cała Polska czyta dzieciom , Noc bibliotek , Narodowe czytanie, Spotkania autorskie, Wystawy literackie, Konferencja biblioteczne „Książka top plus”, konkursy literackie, Urodziny pluszowego misia.	Z książką na start, Mała książka wielki człowiek, Wychowanie przez czytanie, Cała Polska czyta dzieciom, Narodowe Czytanie, Noc bibliotek, Spotkania autorskie , Zaczytane piątki , Dzień rodziny.

*Dane: Biblioteka Publiczna w Śniadowie***Wnioski i tendencje zmian w obszarze kultury:**

- Poziom aktywności instytucji kultury na przestrzeni lat 2014-2019 jest wysoki. GOK i Biblioteka Publiczna w Śniadowie wykazują inicjatywę w zewnętrznym pozyskiwaniu środków, udziale w konkursach.
- GOK i Biblioteka starają się odpowiadać na potrzeby wszystkich grup społecznych gminy- rozwijając swoją działalność stałą i dodatkową.
- Głównym problemem obszaru kultury jest niska aktywności mieszkańców, dlatego też oferta kulturalna powinna być stale wzbogacana, żeby zainteresowała i dotarła do jak najszerszego grona odbiorców. Kluczowym zagadnieniem jest poprawienie dostępności do dóbr kultury, żywej kultury oraz integracja i aktywizacja społeczności. Siedziba Gminnego Ośrodka Kultury mieści się w Śniadowie. Okoliczne sołectwa nie mają dogodnych połączeń transportu publicznego. Utrudniony jest dostęp dla osób starszych.
- Wskazana jest kontynuacja i uzupełnianie materialnych zasobów i infrastruktury GOK i Biblioteki w celu profesjonalnego działania i możliwości wzbogacania oferty kulturalnej. Należy systematycznie uzupełniać wyposażenie, likwidować bariery architektoniczne instytucji, dostosowując do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (na przykład z wykorzystaniem procesów rewitalizacji budynku w Szczepankowie).
- Biblioteka potrzebuje systematycznego zwiększanie środków finansowych na zakup nowości i funkcjonowania biblioteki w celu stałego dostępu czytelników do nowości wydawniczych.

- Zasadne wydaje się włączanie jak najszerszych środowisk lokalnych do tworzenia krótko- i długoterminowych planów działania w kulturze w celu właściwej diagnozy potrzeb społecznych. Podejmowanie prób zacieśniania współpracy pomiędzy instytucjami kultury i środowiskiem pozarządowym poprzez organizowanie wspólnych wydarzeń lub platform współpracy. Warto wzmacniać kompetencje liderów lokalnych i ich organizacji, w zakresie tworzenia projektów, pozyskiwania finansów na ich realizację.

– KWESTIA ZDROWIA MIESZKAŃCÓW

Infrastrukturę opieki zdrowotnej stanowi 1 gabinet lekarza rodzinnego, podstawowej opieki zdrowotnej, Filia w Śniadowie. Przyjmuje w niej lekarz rodzinny - pediatra, pielęgniarki POZ i środowiskowe oraz położne środowiskowe. W gminie funkcjonuje 1 gabinet stomatologiczny oraz apteka.

Instytucje medyczne prowadzą profilaktykę dzieci, młodzieży i osób dorosłych w podstawowej opiece zdrowotnej. Do najczęściej stosowanych form profilaktyki zdrowotnej należą:

1. Indywidualne rozmowy z pacjentem przeprowadzane przez personel podczas wizyt w ośrodku zdrowia, dotyczące zachowań prozdrowotnych.
2. Informacje prozdrowotne w postaci ulotek, czasopism, gazetek ściennych na terenie ośrodka.
3. Programy profilaktyczne finansowane przez NFZ Układ krążenia i choroby układu oddechowego .
4. Bilanse zdrowia dzieci i młodzieży.
5. Badania dyspenseryjne dzieci i dorosłych.
6. Program profilaktyki chorób układu krążenia i cukrzycy realizowany przez lekarzy, nauka pomiarów cukru i RR.
7. Program profilaktyki POCHP.
8. Program profilaktyki gruźlicy realizowany przez pielęgniarki środowiskowe.
9. Szczepienia profilaktyczne dzieci i dorosłych.
10. Organizowane okresowo we współpracy z podmiotami zewnętrznymi badania przesiewowe w kierunku osteoporozy, mammograficzne.

Wg danych gabinetów lekarzy rodzinnych z terenu gminy w ostatnich latach szerzą się głównie choroby układu sercowo-naczyniowego, choroby metaboliczne, choroby kostno-mięśniowe oraz nowotworowe. Instytucje w gminie powinny się skupić na umożliwieniu mieszkańcom profilaktyki zdrowotnej, tworzeniu infrastruktury do aktywnego spędzania czasu, terenów zielonych i promocji zachowań aktywnego wypoczynku.

Wśród trudności obszaru zdrowia pojawiają się niezaspokojone potrzeby dla mieszkańców w zakresie dostępności do usług lekarzy specjalistów (długie terminy oczekiwań), brak gabinetów lekarskich

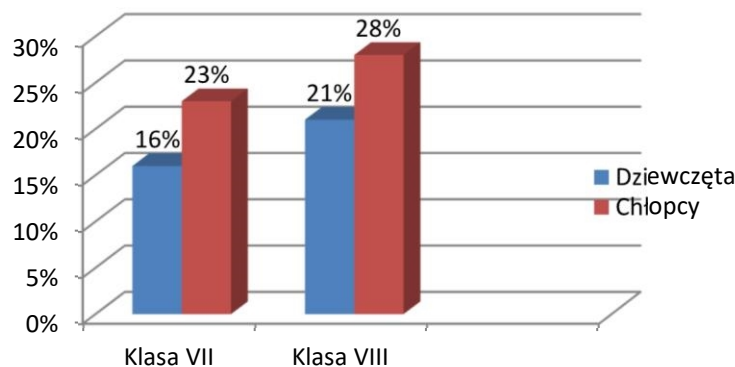
i stomatologicznych w szkołach w gminie, uzależnienie młodzieży i dorosłych od alkoholu, Internetu.

Nadmierne, szkodliwe używanie Internetu, uzależnienie od alkoholu i narkotyków powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również na ogólny stan zdrowia, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz relacje rodzinne i międzyludzkie.

Z danych ogólnopolskich wynika, że wraz z wiekiem rośnie częstotliwość sięgania po alkohol, narkotyki. Od 2016 roku zacierają się różnice między piciem uczniów ostatnich klas szkoły podstawowej (dziewcząt i chłopców). Wzrost konsumpcji dotyczy głównie dziewcząt z klas VII i VIII, co jest negatywnym zjawiskiem, ma to, jednakże uzasadnienie w ogólnej tendencji zwiększenia konsumpcji alkoholu przez kobiety.

Wyniki ogólnoeuropejskiego badania (ESPAD 2018) prowadzonego na 15-latkach w szkołach, pokazują, że: do picia napojów alkoholowych przyznaje się ponad 87,3% uczniów. Jako wskaźnik częstej konsumpcji traktowane jest picie alkoholu w ciągu ostatniego miesiąca poprzedzającego badanie. Z danych ESPAD wynika, że 62,3% chłopców i 53,1% dziewcząt piła w tym czasie alkohol. Choć raz w ciągu 30 dni przed badaniem upiło się 21,4% 15-latków. Natomiast w ciągu całego życia ani razu nie upiło się 51,4% 15-latków.

Wykres 3. Deklaracje młodzieży nt. obecności w ich otoczeniu, osób sięgających po narkotyki i alkohol

Dane: Raport z Badań na temat :Intencji, zachowań, postaw i przekonań normatywnych młodzieży w kontakcie z alkoholem i narkotykami z roku 2018

Raport „Problematiczne używanie internetu przez młodzież” z 2018 roku wskazuje, że wśród polskich nastolatków w wieku 12–17 lat problematyczne używanie internetu (PUI) występuje u 11,9% ogółu młodzieży. Problematiczni użytkownicy internetu to częściej dziewczęta niż chłopcy oraz starsze nastolatki (w wieku 15–17 lat), niż młodsze (w wieku 12–14 lat). Ponad połowa (52,8%) nastolatków deklaruje, że w ich rodzinach obowiązują zasady dotyczące korzystania z internetu. Najpopularniejsza z nich to zakaz korzystania w czasie posiłków. Ponad połowa (54,4%) młodych ludzi miała kontakt z niebezpiecznymi treściami w internecie.

Niemal co trzeci badany widział w sieci sceny okrucieństwa i przemocy, a co czwarty – treści dotyczące sposobów samookaleczania się, materiały pornograficzne oraz zachęcające do obrażania innych lub dyskryminujące.

Nastolatki problematycznie używające internetu częściej korzystają z portali społecznościowych i udostępniają na nich zdjęcia, oglądają filmiki i śmieszne obrazki. Ponadto częściej słuchają muzyki online, ściągają pliki, oglądają filmy i seriale oraz robią zakupy przez Internet. W przypadku gier internetowych jedyną różnicą, istotną statystycznie, między użytkownikami normatywnymi, a problematycznymi jest granie w gry hazardowe online. Osoby, które używają problematycznie internetu, częściej mają kontakt z niebezpiecznymi treściami, w tym dotyczącymi okaleczania się i sposobów popełniania samobójstwa, a także istotnie częściej podejmują zachowania autoagresywne. Istotnie rzadziej natomiast spędzają czas offline – aktywnie uprawiając sport, czytając książki lub grając w gry planszowe.

Czynniki ryzyka PUI to: odczuwanie silnego stresu szkolnego, doświadczanie przemocy rówieśniczej, w szczególności wielu jej form, negatywny stosunek do szkoły oraz wiek.

Do czynników ochronnych należą: wsparcie ze strony rodziny, rówieśników i nauczycieli, prowadzenie przez rodziców rozmów z dzieckiem na temat bezpieczeństwa w internecie, zainteresowanie rodzica aktywnością dziecka online oraz regularne poświęcanie przez dziecko czasu na hobby niezwiązane z internetem.

Praca z młodzieżą winna uwzględniać strategie profilaktyczne: przekonań normatywnych, osobistych postanowień, wartości, wiedzy o konsekwencjach, z rozszerzeniem o strategie odpierania presji, alternatyw, umiejętność szukania pomocy, radzenia sobie ze stresem. Oddziaływania prewencyjne mają wyposażać młodzież w umiejętność radzenia sobie w trudnych życiowo sytuacjach, zagrażających życiu, zdrowiu.

Na terenie gminy funkcjonuje Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w skład której wchodzi 8 osób (stan na 31.12.2019 r.). Jednym z głównych zadań GKPiRPA jest realizacja nałożonego przez ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Programu Przeciwdziałania Narkomanii. Programy te finansowane są z budżetu gminy ze środków pochodzących z wpłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Śniadowo ma na celu:

- zapobieganie rozprzestrzenianiu się problemowi narkomanii i zażywania narkotyków poprzez działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą,
- osłabienie ryzyka sięgania po narkotyki wśród młodzieży poprzez poznanie przyczyn,
- ograniczanie szkód zdrowotnych, społecznych związanych z zażywaniem narkotyków.

Rokrocznie organizowane są cykle szkoleń i warsztatów z profilaktyki zachowań ryzykownych i uzależnień od substancji psychoaktywnych, w tym od alkoholu, narkotyków, nikotyny i dopalaczy.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ma na celu tworzenie spójnego systemu działań profilaktycznych i naprawczych zmierzających do zapobiegania powstawaniu nowych problemów alkoholowych, zmniejszeniu tych, które aktualnie występują oraz tworzenie warunków sprzyjających powstrzymaniu się od spożywania alkoholu.

Ważnym elementami programu są:

- doposażenie punktu informacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin przy Ośrodku Zdrowia w Śniadowie,
- dotacje dla Wojewódzkiego Ośrodka Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży,
- prowadzenie punktu konsultacyjnego,
- wsparcie terapeutyczno-edukacyjne dla dzieci i młodzieży.

W 2019 roku z pomocy Poradni Leczenia Uzależnień z gminy skorzystało 15 osób, z Oddziału Terapii Uzależnienia od alkoholu skorzystały 3 osoby. Wojewódzki Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży otrzymaną dotację przeznaczył na uzupełnienie i wymianę wyposażenia Ośrodka w artykuły i sprzęt niezbędny do prawidłowego funkcjonowania placówki.

Poprzez współpracę Punktu Konsultacyjnego z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Wojewódzkim Ośrodkiem Terapii Uzależnień w Łomży został usprawniony proces leczenia osób uzależnionych i ich rodzin. Z liczby osób korzystających z terapii wynika, że obecność Punktu Konsultacyjnego w Śniadowie jest jak najbardziej wskazana i niezbędna.

W Punkcie Konsultacyjnym w Śniadowie w 2019 roku odbyło się 46 spotkań, w trakcie których odbyto 120 sesji psychoterapeutycznych. Z pomocy skorzystało 30 osób, w tym 12 uzależnionych od alkoholu, 12 osób z syndromem współuzależnienia, w tym 10 osób będących ofiarami przemocy, 3 osoby uzależnione korzystały z terapii pogłębionej po podstawowym etapie leczenia od alkoholu.

Głównymi działaniami realizowanymi w latach 2014-2019 na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie Śniadowo były:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych poprzez dofinansowanie dojazdu do placówek osobom uzależnionym od alkoholu w celu odbycia terapii; finansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych dla członków Komisji w celu podniesienia ich kwalifikacji; udzielanie indywidualnych świadczeń zapobiegawczo-leczniczych dla osób uzależnionych i ich rodzin w Punkcie Konsultacyjnym, finansowanie opinii w przedmiocie uzależnienia od wydawanych przez biegłych sądowych.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie poprzez zakup poradników, broszur i książek dotyczących problemów uzależnień i sposobów ich rozwiązywania do biblioteki publicznej;
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć, dofinansowanie profilaktycznych i terapeutycznych kolonii dla dzieci i młodzieży z rodzin alkoholowych oraz innych form wypoczynku letniego i zimowego uwzględniającego programy lub zajęcia profilaktyczne, edukacyjne, rekreacyjne i turystyczne;
4. Wspieranie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych zaangażowanych w działalność rozwiązywania problemów alkoholowych w społeczności lokalnej, w tym Klubu Rodzin Abstynenckich „Łabędź”.
5. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia zastosowania wobec osoby uzależnionej poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.
6. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

W celu realizacji usług na rzecz osób i rodzin z problemem uzależnienia samorząd gminy współpracował z Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Posterunkiem Policji, Prokuraturą, Sądem Rejonowym Wydziałem Rodzinny i Nieletnich, kuratorami sądowymi, parafiami wyznaniowymi.

Tabela 8. Dane dotyczące postępowań prowadzonych przez GKRPA

Liczba:	2014	2016	2019
nowych wniosków, które wpłynęły do GKRPA	7	13	4
przeprowadzonych rozmów motywujących do poddania się leczeniu odwykowemu	5	12	2
liczba osób korzystających z pomocy terapeutycznej	14	16	30
realizowanych programów, wydarzeń, kampanii profilaktycznych, kolonii terapeutycznych dla dzieci i młodzieży	4 -Więc żyjemy, jak można najpiękniej, -Razem Bezpieczniej, -Sport to zdrowie, alkohol to zło, -kolonie opiekuńczo-wychowawcze " Tu jestem"	4 -Zdrowo- naukowo, - Aktywne spędzanie wolnego czasu na zabawie i sportowej rywalizacji, - komunikacja bez przemocy,	4 -Bezpieczna droga do szkoły/domu, -Muzyka ludowa wśród nas, -Trzy Koła, -Impreza plenerowo-rekreacyjna dla dzieci z Gminy Śniadowo

		- kolonie edukacyjno-profilaktyczne "Kubuś Puchatek".	
Prowadzone punkty konsultacyjne	1	1	1

Dane: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Śniadowie

Na terenie gminy działa Klub Sportowy Śniadowo, który w roku 2019 liczył 85 członków, 2 trenerów i 2 instruktorów. Klub prowadzi certyfikowaną Szkołę Piłkarską dla dzieci i młodzieży. Aktualnie składa się z : Drużyny seniorów , Drużyny Trampkarzy i Drużyny Orlika.

Celem klubu jest:

- rozwijanie różnych form kultury fizycznej w środowisku dzieci, młodzieży szkolnej i dorosłych,
- integrowanie różnych środowisk,
- kształtowanie pozytywnych cech charakteru i osobowości dzieci młodzieży szkolnej i dorosłych,
- uczestnictwo w ogólnodostępnych imprezach sportowych.

Klub realizuje swoje cele w szczególności przez:

- wspomaganie realizacji szkolnych zajęć wychowania fizycznego,
- organizowanie aktywnego spędzania wolnego czasu i zajęć sportowych,
- organizowanie różnorodnych form współzawodnictwa sportowego,
- współuczestnictwo w organizowaniu imprez propagujących zdrowy styl życia.

Wnioski i prognozy zmian obszaru zdrowia:

- Dostępność do podstawowej opieki medycznej na terenie gminy Śniadowo nie jest wystarczająca.
- Wzmocnienia wymaga dostępność do pomocy specjalistycznej. W latach 2014-2019 lekarze rodzinni zgłaszali trudności z dostaniem się do lekarzy specjalistów (długie terminy oczekiwania). Zapewnienia wymaga leczenie stomatologiczne w przedszkolach i szkołach.
- Do najważniejszych problemów zdrowotnych mieszkańców gminy należą:
  - uzależnienie młodzieży i dorosłych, szkodliwe korzystanie z internetu,
  - wśród dzieci: otyłość, choroby infekcyjne, wady postawy,
  - wśród dorosłych: choroby układu sercowo-naczyniowego, choroby metaboliczne, choroby kostno-mięśniowe oraz nowotworowe.
- Przyczyny występowania powyższych chorób tkwią w niskiej aktywności fizycznej dzieci, młodzieży i dorosłych, niskiej edukacji o zdrowym trybie życia (właściwe odżywianie, dieta, ruch, profilaktyka). W celu minimalizacji chorób należy przewidzieć w obszarze zdrowia szereg działań edukacyjnych, aktywności sportowej i ruchowej mieszkańców gminy (boiska sportowe, zaplecze dla drużyn piłkarskich itp.).

- Instytucje gminne powinny zaplanować systemowe i cykliczne badania profilaktyczne dzieci, młodzieży i dorosłych pozwalające monitorować rozwój oraz wcześniej wykryć wady rozwojowe i choroby.
- Odsetek populacji gminy przekraczającej wiek 60 lat determinuje w przyszłości wzrost problemów dotyczących chorób i potrzeb wieku podeszłego. Stąd też należy zaplanować oddziaływania skierowane do grupy osób starszych, w tym samotnych, zadbać o miejsca do aktywnego wypoczynku seniorów.
- Programy, warsztaty i oddziaływania kierowane do uczniów w szkołach powinny być traktowane jako jeden z elementów szerszych oddziaływań środowiskowych. Szczególnie cenne są środowiskowe programy profilaktyki wskazującej i selektywnej, czynnie angażujące wiele grup danej społeczności.
- Konieczne jest prowadzenie działań związanych z terapią i rozwiązywaniem problemów uzależnień, jak również integracją społeczną osób nimi dotkniętych, w tym realizacja programów profilaktycznych rekomendowanych przez PARPA, KB ds. Narkomanii. Funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego w Śniadowie jest jak najbardziej wskazane i niezbędne.
- Podmioty w gminie wskazują również na niezbędność regularnej i bliskiej współpracy międzysektorowej w celu wzmocnienia oddziaływań w sektorze zdrowia.

OBSZAR BEZPIECZEŃSTWA

Brak bezpieczeństwa wywołuje niepokój i poczucie zagrożenia. Na terenie każdej gminy są miejsca, które wymagają wzmożonej interwencji służb policyjnych. Najpoważniejsze zagrożenia wskazane dla bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy (wg opracowanej przez dzielnicowych *Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa*) to *gromadzenie się osób dorosłych oraz młodzieży we wszystkie dni tygodnia w godzinach w czasie otwarcia sklepu spożywczo - monopolowego i zakłócanie spokoju publicznego oraz spożywanie alkoholu w miejscu niedozwolonym*.

Gminę Śniadowo w latach 2014-2019 obsługiwał Posterunek Policji w Śniadowie w ramach struktury Komendy Powiatowej Policji w Łomży. Teren gminy obsługuje 2 dzielnicowych i kierownik posterunku, wypełniających następujące zadania:

- organizowanie służby patrolowej w rejonach i miejscach zagrożonych, rejonach służbowych dzielnicowych;
- prowadzenie rozpoznania osobowego, terenowego i posesyjnego;
- prowadzenie postępowań w sprawach o wykroczenia;

- organizowanie przedsięwzięć i współdziałania z instytucjami, organizacjami i innymi podmiotami poza policyjnymi na rzecz zapobiegania zjawiskom patologicznym, w tym z GKRPA w Śniadowie i sołtysami wsi;
- stanowcze reagowanie na popełniane wykroczenia ujawnianie w trakcie obchodu, prowadzenie rozmów z osobami gromadzącymi się w obrębie wskazanego miejsca jak też właścicielem sklepu i okolicznymi mieszkańcami, wspólne obchody z dzielnicowym z sąsiedniego rejonu, spotkanie z członkami Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- rozpoznawanie zagrożeń przestępczością oraz wykonywanie czynności operacyjno-rozpoznawczych i dochodzeniowo – śledczych w celu ścigania sprawców przestępstw i wykroczeń;
- prowadzenie postępowań przygotowawczych;
- prowadzenie postępowań skargowych;
- współdziałanie z Wydziałem Prewencji, Kryminalnym, Ruchu Drogowego oraz pozostałymi komórkami Komendy Powiatowej Policji w Łomży.

Tabela 9: Przestępstwa w gminie Śniadowo w latach 2014-2019

Kategoria przestępstwa	2014	2016	2019
Kradzież/przywłaszczenie	3	8	9
Kradzież z włamaniem	2	2	3
Kradzież z włamaniem do samochodu	-	2	-
Uszkodzenie mienia	-	1	3
Rozbój	-	-	1
Bójka/pobicie	-	1	-
Uszkodzenie ciała	-	2	-
Znęcanie się	1	5	6
Nietrzeźwy kierujący	8	8	8
Przestępstwa narkotykowe	-	-	4
Oszustwa	-	-	-
Inne	7	11	6
Łącznie	21	40	40

Dane: Posterunek Policji w Śniadowie

Przestępstwa na terenie gminy wykazują tendencję wzrostową, dotyczy to przede wszystkim kradzieży i niszczenia mienia, nietrzeźwych kierowców, przestępstw narkotykowych.

Wśród wykroczeń w roku 2019 dominowały:

- wykroczenia w ruchu drogowym- 19 stwierdzonych
- wykroczenia przeciwko mieniu- 7
- wykroczenia przeciwko osobie i bezpieczeństwu- 5 .

Działania policji koncentrują się również na zapobieganiu przestępczości. Pożądane policyjne treści przekazywane są poszczególnym adresatom w ramach realizowanych programów prewencyjnych. Programy edukacyjne kierowane przede wszystkim były do młodzieży szkolnej oraz grona pedagogicznego, a także rodziców.

Posterunek Policji podejmował działania zmierzające do propagowania sposobów ograniczania i zapobiegania przestępczości oraz zjawiskom kryminogennym. Były to:

- „Bezpieczna Droga do Szkoły” – edukowanie młodzieży szkolnej na temat bezpiecznego poruszania się po drogach – program cykliczny,
- „Nie bądźmy obojętni” w zakresie minimalizowania zagrożeń okresu zimowego,
- „Bezpieczne ferie” – edukowanie młodzieży szkolnej na temat bezpiecznego spędzania ferii zimowych – program cykliczny,
- „Bezpieczne wakacje” – edukowanie młodzieży szkolnej na temat bezpiecznego spędzania wakacji – program cykliczny.

Katalog programów był modyfikowany z uwzględnieniem działań lokalnych (w zakresie ich liczby i założeń) na bazie monitoringu ich realizacji i zmieniających się potrzeb.

Policja prowadzi również szkolenia kadry pedagogicznej z zakresu uzależnień, bezpiecznego korzystania z sieci, procedur postępowania z osobami nieletnimi popełniającymi czyny karalne.

Jedną z form zagrożenia bezpieczeństwa człowieka i rodziny jest przemoc. Przemoc jest zjawiskiem wieloaspektowym. Przemoc w rodzinie to: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Uchwałą Nr XII/93/2012 Rada Gminy Śniadowo z dnia 30 marca 2012 roku przyjęło do realizacji Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w gminie Śniadowo na lata 2012 - 2020.

Można zauważyć, że w gminie na przestrzeni lat utrzymuje się liczba prowadzonych Niebieskich Kart, było ich 13 w 2014, zaś 14 w roku 2019. Na liczby wpływa edukacja społeczna, dostępność pomocy i specjalistów, w tym Zespołu Interdyscyplinarnego. W skład Zespołu wchodzi pracownicy GOPS, policji,

oświaty, pedagog szkolny, kurator sądowy, przedstawiciele GKRPA i NZOZ w Śniadowie oraz przedstawiciel organizacji pozarządowej – KS Śniadowo. Obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego zapewnia Ośrodek Pomocy Społecznej w Śniadowie.

Głównym celem działalności LZI jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie poprzez profilaktykę i edukację w tym zakresie; wsparcie osób doznających przemocy poprzez stworzenie efektywnie funkcjonującego systemu chroniącego ofiary przemocy oraz oddziaływanie ukierunkowane na sprawców przemocy w rodzinie.

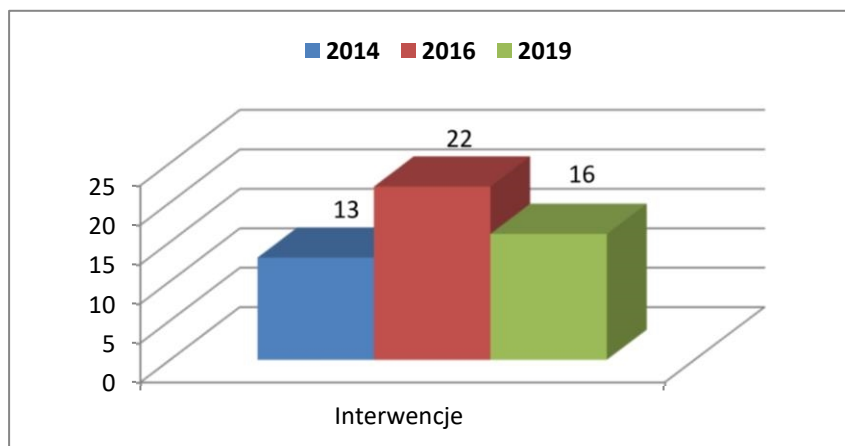
Tabela 10: Formy pomocy udzielonej ofiarom przemocy domowej

Rodzaj pomocy	2014	2016	2019
Liczba NK, które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego	13	21	14
Liczba posiedzeń ZI	4	4	4
Liczba grup roboczych	5	15	7
Liczba osób skierowanych do programów korekcyjno-terapeutycznych	0	0	0

Dane : OPS, Sprawozdania Zespół Interdyscyplinarny

NK- Niebieskie Karty to procedura interwencji wobec przemocy w rodzinie, która składa się z odpowiedniej dokumentacji i sposobu postępowania w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia występowania przemocy. Głównym celem Niebieskich Kart jest rozpoznawanie przemocy i usprawnienie pomocy oferowanej przez przedstawicieli różnych służb w środowisku lokalnym, ale też tworzenie warunków do systemowego, interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną.

Wykres 4: Interwencje w rodzinach w związku z problemem uzależnienia i przemocy

Dane: Posterunek Policji w Śniadowie

Istniejąca na terenie gminy infrastruktura w zakresie przeciwdziałania przemocy stanowi dobrą bazę dla podejmowania intencjonalnych oddziaływań i wsparcia. Do głównych zasobów ludzkich należą specjaliści zatrudnieni w instytucjach oraz jednostkach zajmujących się problematyką przemocy.

Dodatkowo w ramach współpracy z PCPR w Łomży mieszkańcy miasta i gminy- sprawcy przemocy, mogą skorzystać z prowadzonego programu korekcyjno- edukacyjnego. Do udziału w programie sprawcy przemocy mogą zgłosić się dobrowolnie, zostać skierowani przez policję lub postanowieniem Sądu.

Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy czuwa również 9 jednostek OSP, które przeciwdziałają zagrożeniom wynikającym z nieszczęśliwych zdarzeń losowych. Ze względu na strukturę społeczno-gospodarczą największe zagrożenie pożarowe stanowią takie działy gospodarki jak rolnictwo i leśnictwo.

Do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego należą:

- OSP w Śniadowie (posiada 2 pojazdy pożarnicze),
- OSP w Szczepankowie (posiada 1 pojazd pożarniczy).

Jednostki typu "S" (posiadają samochody pożarnicze):

- OSP Jastrząbka Młoda,
- OSP Stara Jakać.

Jednostki typu "M" (posiadają motopompy):

- OSP Wierzbowo,
- OSP Stare Konopki,
- OSP Szabły Młode,
- OSP Koziki,
- OSP Jemielite Wypychy.

Tabela 11: Zasoby i statystyka zdarzeń pożarniczych w OSP Śniadowo

	2014	2016	2019
Zasoby ludzkie OSP Śniadowo	34	37	37
ZDARZENIA – liczba i rodzaj akcji			
Pożary miejscowe	21	18	23
Zagrożenia	8	9	7
Alarmy fałszywe	0	1	0
Wypadki	27	23	14
Powodzie	0	0	0
Wichury	14	11	8

Inne	0	0	3
Razem zdarzenia	70	62	55

Dane: OSP Śniadowo

Jeszcze do niedawna straż pożarna realizowała przede wszystkim zadania związane z pożarami, takie jak ewakuacja, gaszenie i likwidacja skutków. Obecnie podejmuje akcje ratownicze o charakterze chemiczno-ekologicznym, technicznym i profilaktycznym. W latach 2014-2019 OSP przeprowadziła:

- cykl spotkań z dziećmi i młodzieżą szkolną nt. BEZPIECZNE FERIE, BEZPIECZNE WAKACJE,
- cykl spotkań z lokalną społecznością w ramach akcji CZAD I OGIEŃ , OBUDŹ CZUJNOŚĆ,
- akcje edukacyjne i prewencyjne przygotowano i rozpropagowano materiały edukacyjne dot. czadu, broszury informacyjne Czujka na straży twojego bezpieczeństwa, Zimowe dogrzewanie mieszkań, Nie bądźmy obojętni, ulotki dot. zachowania się nad wodą.

Wnioski i prognozy zmian obszaru bezpieczeństwa:

- W gminie Śniadowo na przestrzeni lat 2014-2019 występują niekorzystne trendy w materii dynamiki przestępczości (wzrost: kradzieże, nietrzeźwi kierowcy i przestępstwa narkotykowe), spada natomiast liczba zdarzeń pożarniczych.
- Należy kontynuować monitoring miejsc niebezpiecznych w celu minimalizacji zagrożeń, czyli wzmożone kontrole miejsc zagrożeń, spotkania z sołtysami i mieszkańcami oraz współpracę z pracownikami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- W celu zwiększenia bezpieczeństwa i porządku publicznego warto przedsięwziąć:
  - zwiększenia ilości patroli policji na terenie gminy,
  - działania ukierunkowane na poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym,
  - rozwój infrastruktury – budynku policji.
- Niestety nadal poprawy wymaga stan bezpieczeństwa na drogach, a zachowania ryzykowane kierowców są wskazywane jako jedno z dominujących wykroczeń i przestępstw w latach 2014-2019.
- Należy utrzymać sprawność funkcjonowania straży pożarnej. Konieczna jest kontynuacja wsparcia OSP w utrzymaniu i wyposażeniu w odpowiedni sprzęt oraz przeprowadzanie szkoleń dla strażaków celem zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom gminy Śniadowo.
- Niezbędne jest podniesienie świadomości społecznej w zakresie zagrożeń związanych z wypalaniem traw i pozostałości roślinnych oraz zimowego docieplania mieszkań (zalet stosowania czujek dymu i czadu).
- Należy utrzymać i rozszerzyć formy wsparcia rodzinie, w tym punkt konsultacyjny, a także dobre funkcjonowanie Zespołu interdyscyplinarnego, kontynuować programy edukacyjne skierowane do

dzieci i młodzieży.

- Straż pożarna wskazuje niezbędną edukację i promocję postaw pomocowych wśród młodzieży szkolnej w celu odmłodzenia zasobów ludzkich OSP w gminie.

– POMOC SPOŁECZNA

System pomocy społecznej ma za zadanie wspieranie osób i rodzin, które z przyczyn obiektywnych nie są w stanie zaspokoić swoich elementarnych potrzeb życiowych.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o pomocy społecznej podstawowe zadania w zakresie problemów i potrzeb społecznych na terenie gminy realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Śniadowie. Na dzień 31.12.2019 r. w OPS zatrudnionych było 7 osób (kierownik, 3 pracowników socjalnych, główna księgowa, 2 podinspektorów ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, asystent rodziny – umowa zlecenie). Zadania wynikające z ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci realizuje podinspektor ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego.

W celu efektywności działań pomocowych Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje na co dzień z: Podlaskim Urzędem Wojewódzkim w Białymstoku, Starostwem Powiatowym w Łomży, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży, Powiatowym Urzędem Pracy w Łomży, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku, Kasą Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Białymstoku, Urzędem Gminy w Śniadowie, Radą Gminy w Śniadowie, sołtysami gminy, Gminną Komisją Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołem Interdyscyplinarnym, Kuratorium Oświaty w Białymstoku, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży, Centrum Pieczy Zastępczej w Łomży, sądami, kuratorami, komornikami sądowymi, prokuraturą, policją, służbą zdrowia.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Śniadowie współpracuje ze szkołami z terenu Gminy Śniadowo tj.: Szkołą Podstawową w Szczepankowie, Zespołem Szkolno– Przedszkolnym w Śniadowie, których uczniowie objęci są programem dożywiania. Ponadto współpracuje z Internatami i Bursami szkolnymi z terenu miasta Łomża i Ostrołęka, w których zamieszkują dzieci z terenu Gminy Śniadowo i również są objęci programem dożywiania. OPS nawiązał współpracę z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej w Łomży w sprawie dystrybucji produktów żywnościowych w ramach programu „Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa”. Pomocą objęte są osoby samotnie gospodarujące i/lub rodziny z terenu Gminy Śniadowo spełniające wymogi formalne.

Wszystkie wymienione osoby i instytucje działają w obszarze szeroko ujętej pomocy społecznej i pracy socjalnej na rzecz osób i rodzin potrzebujących wsparcia.

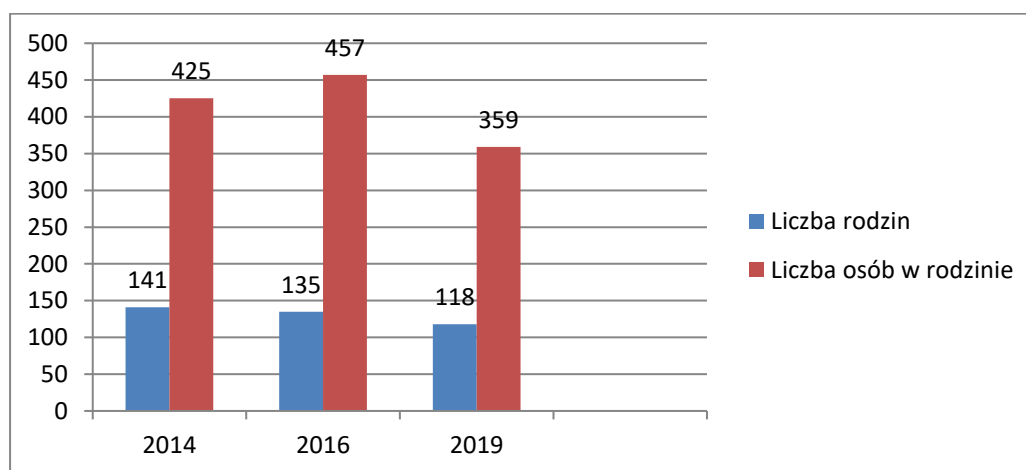
W zależności od złożoności sytuacji rodziny, dzieci, osób starszych zakres współpracy międzyinstytucjonalnej się różni i jest podejmowany w celu zwiększenia efektywności pomocy i wsparcia oraz w celu usamodzielnienia.

Statutowym celem działania Ośrodka jest realizowanie zadań, które powinny umożliwić osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych. Pomoc udzielana jest bezpośrednio dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, dotkniętych bezrobociem lub inną z przyczyn powodujących trudną sytuację. Środki pochodzące na pomoc społeczną to głównie środki pochodzące z budżetu państwa oraz środki własne pochodzące z budżetu gminy.

W gminie Śniadowo, zgodnie z danymi, z pomocy społecznej najwięcej rodzin korzystało w 2016 roku tj. 141 rodzin – natomiast w 2019 r. liczba ta wyniosła 118 rodzin.

Wykres 5: Rzeczywista liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2014-2019

Źródło : OZPS OPS w Śniadowie

Pomoc społeczną udziela się osobom i rodzinom, w szczególności z powodów, które określa w art. 7 ustawy o pomocy społecznej. Dane te obrazuje poniższa tabela:

Tabela 12: Powody przyznawania pomocy w gminie Śniadowo w latach 2014-2019

Przyczyny udzielania pomocy	ROK 2014		ROK 2016		Rok 2019	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	71	249	75	266	65	214
Potrzeba ochrony macierzyństwa	19	112	21	123	26	146
W tym: Wielodzietność	19	112	21	123	25	139
Bezrobocie	42	137	45	133	27	67

Niepełnosprawność	23	53	24	70	21	41
Długotrwała lub ciężka choroba	35	106	37	121	33	88
Bezradność w sprawach opiek- wych. i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	8	28	7	22	10	37
W tym: Rodziny niepełne Rodziny wielodzietne	7	24	6	19	7	22
	1	4	1	3	2	11
Przemoc w rodzinie	0	0	1	5	1	5
Alkoholizm	0	0	4	8	2	2
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	0	3	3	1	1
Zdarzenie losowe	0	0	0	0	1	5

Źródło: Dane OZPS, OPS Śniadowo

Najczęstszym powodem ubiegania się o pomoc w Gminie Śniadowo na przestrzeni lat jest ubóstwo, a potem długotrwała lub ciężka choroba oraz bezrobocie, potrzeba ochrony macierzyństwa.

Wychodząc naprzeciw prognozowanym trudnościom od 2016 r. został zatrudniony asystent rodziny, który obecnie współpracuje z 4 rodzinami mającymi trudności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego. W 2019 r asystenturą objętych było 4 rodziny.

Jednym z rodzajów pomocy świadczonej przez pracowników socjalnych jest praca socjalna. Jest to podstawowa działalność zawodowa, mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Odgrywa ważną rolę w aktywizacji świadczeniobiorców, udzielaniu pomocy i kształtowaniu odpowiednich postaw społecznych.

Rodziny korzystające z pomocy społecznej są najczęściej wieloproblemowe (jednocześnie w rodzinie występuje np. ubóstwo, bezrobocie, niewydolność opiekuńczo-wychowawcza, niepełnosprawność) w związku z tym jest większe zapotrzebowanie na wzmożoną pracę socjalną oraz wspieranie rodziny.

Od dnia 1 kwietnia 2016 r. Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje Program Rodzina 500+ (Ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci). W ramach tego Programu do tut. Ośrodka w roku 2019 wpłynęło 576 wniosków o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego, w tym drogą elektroniczną wpłynęło 177

wniosków, natomiast w ośrodku złożono 399 wniosków. Ogółem w roku 2019 zostało wypłaconych świadczeń wychowawczych na 1071 dzieci z 574 rodzin.

Ponadto obowiązujący system pomocy społecznej oraz ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która weszła w życie w dnia 01.01.2012 r. nałożyły na gminy obowiązek zabezpieczenia podstawowych potrzeb rodzin i dzieci oraz zadania specjalistyczne takie jak poradnictwo rodzinne, zapewnienie opieki i wychowania dzieci poza rodziną oraz finansowanie pieczy zastępczej. Pomoc świadczona rodzinom przez OPS w Śniadowie pozwala w większości przypadków na utrzymanie dzieci w środowiskach domowych, jedynie w skrajnie trudnych sytuacjach, kiedy ich życie jest zagrożone przekazane do interwencyjnego wsparcia w instytucjach pieczy zastępczej.

Tabela 13: Dzieci w pieczy zastępczej w gminie Śniadowo

	2014 rok	2016 rok	2019 rok
Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	3	2	6
Liczba rodzin zastępczych w powiecie, które objęły opieką dzieci z terenu gminy	2	2	2
Liczba dzieci zgłoszonych do adopcji	0	1	0
Prowadzone programy edukacyjne, prewencyjne dla rodzin zastępczych	3	3	3

Dane: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży

Z danych statystycznych dot. osób korzystających z pomocy społecznej wynika, iż spada liczba osób korzystających z niektórych rodzajów świadczeń pomocy społecznej (świadczenia pieniężne, niepieniężne, praca socjalna, dożywianie dzieci w szkołach, przedszkolach oraz przyznawanie zasiłków na żywność dla dzieci do 7 roku życia).

Wzrosły wydatki na zasiłki stałe, koszty pobytu mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej, pokrycie kosztów pobytu dzieci w rodzinach zastępczych.

Gmina posiada na swoim terenie Dom Opieki Senioralnej „Dwa Serca”. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej gmina ponosi praktycznie pełne koszty pobytu swoich mieszkańców, gdyż świadczenia osób umieszczanych są zazwyczaj niskie.

Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach swojej działalności dokonuje diagnozy w zakresie zapotrzebowania na świadczenia pomocy społecznej dla mieszkańców gminy. Planując działania na kolejny rok Ośrodek uwzględnia w planach finansowych potrzeby w zakresie niezbędnych środków na swoje funkcjonowanie i zabezpieczenie możliwości świadczenia pomocy osobom i rodzinom najbardziej tego potrzebującym. Środki na powyższe muszą być zabezpieczone w planie finansowym gminy. Analiza danych pozwala stwierdzić, iż najczęściej udzielaną formą pomocy są świadczenia finansowe pomocy społecznej-

zasilki okresowe i celowe. Drugą w kolejności były na przestrzeni lat były świadczenia niepieniężne - pomoc w formie posiłku w szkole oraz praca socjalna.

Oprócz zadań wynikających z przepisów prawnych OPS w Śniadowie współpracuje z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej, Caritas, przy dystrybucji produktów żywnościowych – wydaje skierowania, pracownicy socjalni pomagają w wydawaniu żywności. Został również przygotowany PAL – program aktywności lokalnej skierowany do grup najbardziej potrzebujących wsparcia w gminie.

Wnioski i prognoza zmian obszaru pomocy społecznej:

- Pomoc społeczna w gminie Śniadowo była podczas ostatnich lat, 2014-2019 adresowana w pierwszej kolejności do osób i rodzin z powodu ubóstwa, długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz bezrobocia i ochrony macierzyństwa. Liczba ta nadal jest wysoka. OPS w Śniadowie planuje wdrażanie usług PAL na rzecz grup najsłabszych.
- Największy wpływ na obniżenie się liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej ma wprowadzenie od dnia 1 kwietnia 2016 roku Programu Rodzina 500+. Realizacja tego programu znacznie polepszyła sytuację materialną rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.
- Rodziny korzystające z pomocy społecznej są najczęściej wieloprotblemowe. W związku z tym, jest większe zapotrzebowanie na wzmożoną pracę socjalną oraz wsparcie rodziny, dodatkowe specjalistyczne doradztwo - asystenta rodzinnego.
- Należy kontynuować współpracę gminy z innymi podmiotami w zakresie rozszerzenia dostępności do konsultacji i poradnictwa specjalistycznego dla rodzin biologicznych; współpracę OPS z organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej na rzecz powrotu dziecka/ dzieci do rodziny naturalnej.
- W najbliższych latach będą narastały problemy z osobami w podeszłym wieku, długotrwale chorymi i niepełnosprawnymi, polegające na zapewnieniu im usług podtrzymujących samodzielne funkcjonowanie społeczne, a także częściową lub całodobową opiekę. Szacuje się, że liczba osób potrzebujących wsparcia będzie wzrastać. Rozwój usług opiekuńczych świadczonych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Śniadowie wpisuje się w potrzeby wynikające z rosnącej liczby mieszkańców w podeszłym wieku i niepełnosprawnych. Stąd konieczność świadczenia tej formy pomocy wśród coraz szerszej grupy osób.
- Niezbędne jest rozszerzenie działań służących utrzymaniu zdrowia i aktywności fizycznej, społecznej seniorów, co zapewni zmniejszenie liczby osób korzystających z pomocy.
- Konieczne jest zbudowanie modelowej współpracy instytucji na terenie gminy w obszarze koordynacji działań (np. kwartalne spotkania skoncentrowane na rozwiązaniach) i wdrażania wspólnych rozwiązań pomocowych, jak np. wolontariat szkolny ukierunkowany na osoby starsze, wsparcie Kół Gospodyń

Wiejskich w wydarzeniach społecznych itp.

- ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Działające na terenie gminy Śniadowo formalne stowarzyszenia, fundacje oraz grupy nieformalne wspomagają rozwiązywanie lokalnych problemów społecznych. Organizacje współpracują na stałe z samorządem gminy w celu: poprawy jakości życia, poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb mieszkańców oraz integracji podmiotów realizujących zadania publiczne.

Według danych KRS, na terenie gminy jest zarejestrowanych 15 organizacji, w tym 9 OSP, 3 KGW, klub sportowy, stowarzyszenie oraz 1 związek gminny.

Tabela 14: Wykaz organizacji pozarządowych na terenie gminy

Nazwa	Miejscowość
KLUB SPORTOWY ŚNIADOWO	ŚNIADOWO
GMINNY ZWIĄZEK ROLNIKÓW, KÓLEK I ORGANIZACJI ROLNICZYCH W ŚNIADOWIE	ŚNIADOWO
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W JASTRZĄBCE MŁODEJ	JASTRZĄBKA MŁODA
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W SZCZEPANKOWIE	SZCZEPANKOWO
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W JAKACI STAREJ	JAKAĆ STARA
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W JEMIELITE WYPYCHY	JEMIELITE WYPYCHY
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W SZABŁACH MŁODYCH	SZABŁY MŁODE
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W KOZIKACH	KOZIKI
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W ŚNIADOWIE	ŚNIADOWO
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W STARYCH KONOPKACH	STARE KONOPKI
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W WIERZBOWIE	WIERZBOWO
STOWARZYSZENIE AKTYWIZACJI SPOŁECZNEJ BONUM	ŚNIADOWO

KOŁO GOSPODYŃ WISJKICH W ŚNIADOWIE	ŚNIADOWO
KOŁO GOSPODYŃ WIEJSKICH W SZCZEPANKOWIE	SZCZEPANKOWO
KOŁO GOSPODYŃ WIEJSKICH SZABŁY MŁODE	SZABŁY MŁODE

Źródło: <https://ekrs.ms.gov.pl/web/wyszukiwarka-krs>, Dane własne Urzędu Gminy

Na terenie gminy Śniadowo działa również Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie "Sąsiedzi".

Zadania współpracy z ngo zostają określone w ramach rocznych programów współpracy Gminy Śniadowo z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dn. 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2019 rok .

Celem głównym programu w gminie Śniadowo jest współpraca z organizacjami zmierzająca do efektywnego wykorzystania społecznej aktywności w zakresie zaspokajania zbiorowych potrzeb mieszkańców Gminy oraz wzmocnienie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego poprzez budowanie i umocnienie partnerstwa pomiędzy Gminą a organizacjami.

W 2019 roku na realizacja zadań publicznych dotyczyła wspierania i upowszechniania kultury fizycznej wśród mieszkańców Gminy Śniadowo w tym:

- „Przygotowanie i udział klubów sportowych w organizacji i koordynacji piłkarskich zajęć sportowych obejmujących współzawodnictwo na szczeblu lokalnym”
- oraz „Organizacja zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży do lat 18 z terenu Gminy Śniadowo w formie prowadzenia szkoleń w zakresie piłki nożnej, organizacji zawodów i turniejów sportowych.

Realizatorem zadań był Klub Sportowy "KS" Śniadowo z siedzibą w Śniadowie.

Gmina współpracuje z organizacjami w sferze zadań publicznych, które zostały wymienione szczegółowo w art. 4 ust. 1 ustawy i wspiera priorytetowo zadania publiczne w następujących obszarach:

- 1) ochrony i promocji zdrowia;
- 2) pomocy społecznej
- 3) w sferze wspierania osób niepełnosprawnych
- 4) rozwoju przedsiębiorczości
- 5) edukacji, oświaty, wychowania
- 6) kultury, sztuki, sportu
- 7) ekologii
- 8) wolontariatu
- 9) turystyki i innych.

Większość zadań zleczanych była w trybie konkursowym, ale poza trybem konkursowym każde przedsięwzięcie skierowane na rozwiązywanie konkretnego problemu społecznego lub integrację mieszkańców mogło zostać współfinansowane przez tryb pozakonkursowy.

Wśród potrzeb społecznych ngo dominują: adaptacja remizy w Starym Ratowie, wykorzystanie budynków gminnych w procesie rewitalizacji, np. przeniesienie przedszkola, biblioteki i treningi piłkarskie .

4. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu) jest efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron gminy oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed gminą.

Wnikliwe opracowanie SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Przy właściwym opracowaniu stanowi punkt wyjściowy dla określania celów strategicznych oraz projektów socjalnych.

Analiza SWOT została przygotowana przez koordynatora prac nad strategią – Ośrodek Pomocy Społecznej w Śniadowie w oparciu o zebrane dane i wnioski z instytucji społecznych z terenu gminy.

MOCNE STRONY OBSZARÓW SPOŁECZNYCH	SŁABE STRONY OBSZARÓW SPOŁECZNYCH
<ul style="list-style-type: none"> wysoki poziom i rozwój rolnictwa, leśnictwa, metod ekologicznych, turystyki i agroturystyki wysoka jakość zasobów środowiska naturalnego i ochrony przyrody dobrze rozwinięta sieć infrastruktury gminnej, kanalizacji, wodociągów współpraca władz lokalnych regionalnych z partnerami społecznymi spadek bezrobocia rejestrowanego realizacja projektów na rzecz osób wykluczonych i bezrobotnych z ngo i PUP, PCPR, tworzenie podmiotów ekonomii społecznej w powiecie dostęp do edukacji przedszkolnej i szkoły podstawowej, wzrost liczby dzieci w szkole podstawowej i przedszkolnych zasoby budynków do adaptacji w procesie rewitalizacji społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> spadek liczby mieszkańców gminy wysokie saldo migracji niekorzystna dynamika działalności przedsiębiorczej niewielkimi wahaniami spadkowymi trudna sytuacja na rynku pracy bezrobotnych długotrwale pow. 12 m-cy niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych długotrwale braki w kadrze specjalistycznej w szkole-prawnej, psychologicznej, terapeutycznej, doradztwa zawodowego wzrost liczby uczniów z dysfunkcjami, niepełnosprawnościami niedoposażona infrastruktura edukacji, kultury niewykorzystane budynki publiczne bariery architektoniczne w miejscach użyteczności publicznej

<ul style="list-style-type: none"> • realizacja programów skierowanych na bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne uczniów, • prowadzenie punktu konsultacyjnego • wysoka aktywność w pozyskiwaniu środków zewnętrznych finansowych przez podmioty w gminie • liczba i formy oferty kultury • stała liczba zdarzeń pożarniczych • wysokie bezpieczeństwo mieszkańców • dostęp do instytucji pomocy społecznej i różnorodność jej usług, projektów socjalnych • adekwatne do potrzeb zatrudnienie kadry merytorycznej w jst • wspieranie przez samorząd organizacji pozarządowych • dysponowanie stałymi środkami finansowymi na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień, zjawiska przemocy • włączanie ngo w działania pomocowe, partnerstwa • prowadzenie programów profilaktycznych, punktu konsultacyjnego dla rodzin, poradnictwa rodzinnego i asystentury • rozpoznanie liczby osób niepełnosprawnych • spadek liczby osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> • sezonowość w korzystaniu z oferty kulturowej w gminie przez mieszkańców • niska aktywność kulturowa mieszkańców • niedostateczny dostęp do lekarzy podstawowej i specjalistów dla mieszkańców w gminie i w powiecie • brak dostępu do leczenia stomatologicznego w szkołach i przedszkolach • niska aktywność fizyczna mieszkańców • mała infrastruktura do aktywnego wypoczynku i dbania o zdrowie (ścieżki rowerowe, boiska, w tym przy szkołach gminnych), • niska edukacja o zdrowym trybie życia i o zasadach bezpieczeństwa wśród rolników • brak infrastruktury zabezpieczającej potrzeby pomocy społecznej • niekorzystne trendy w materii dynamiki przestępczości i wykroczeń • stan bezpieczeństwa na drogach • niewykorzystanie wsparcia wolontariuszy w dziedzinie pomocy osobom starszym • nierównomierna i niewystarczająca oferta pomocy osobom niepełnosprawnym, • wieloproblemowość rodzin korzystających z pomocy społecznej • brak koordynacji działań wsparcia i aktywności społecznych na terenie gminy
SZANSE ROZWOJU OBSZARÓW SPOŁECZNYCH	ZAGROŻENIA W ROZWOJU OBSZARÓW SPOŁECZNYCH
<ul style="list-style-type: none"> • dobre położenie gminy, blisko dróg krajowych i wojewódzkich, możliwość inwestowania i nawiązywania kontaktów gospodarczych i handlowych z miejscowymi firmami, 	<ul style="list-style-type: none"> • starsze grupy wiekowe są bardziej narażone na ryzyko niepełnosprawności, wykluczenie • utrzymująca się grupa bezrobocia długotrwałego i agrarnego • wykluczenie transportowe mieszkańców

<ul style="list-style-type: none"> • dostępność w regionie w kraju - droga Via Baltica oraz planowana rewitalizacja linii kolejowej Ostrołęka – Białystok, budowa nowej nitki na Mazury przez Łomżę • kolejny okres finansowania z EU skierowany na społeczność i rolnictwo, ekologię • proces desinstytucjonalizacji usług społecznych • uzależnienie jako problem społeczny, szkolenia dla kadry jst, pomocy społecznej • uwrażliwianie na problem osób starszych • dostosowywanie standardów usług do wymogów Unii Europejskiej, • wzrost akceptacji społecznej osób niepełnosprawnych, • wykorzystanie środków pozabudżetowych i pomocowych, • likwidowanie barier architektonicznych • sprzyjająca seniorom i osobom niepełnosprawnym polityka państwa i województwa 	<ul style="list-style-type: none"> • niski stan bezpieczeństwa na drogach • wysoka liczba zachowań ryzykownych kierowców • rozpad więzi społecznych i zanik kontroli społecznej, zagrożenia funkcjonowania rodziny: uzależnień, rozpadu więzi rodzinnych, bezrobocia, przemocy w rodzinie i ubóstwa • niska skuteczność i efektywność działań pomocowych • wzrost liczby osób samotnych, • niedostosowana do osób starszych infrastruktura, • występowanie niekorzystnych zjawisk demograficznych, • brak pracowników kompleksowo zajmujących się rodzinami z różnymi problemami.
---	---

II. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

Strategia pozwala zaplanować rozwój społeczny, przygotować działania zgodnie z wcześniej wypracowaną wizją. Przygotowane wnioski, prognozy i potrzeby, zgłoszone przez instytucje podczas przekazywania danych do OPS poddano analizie podczas prac nad strategią. W ten sposób opracowano cztery najważniejsze obszary problemowe, które powinny stać się przedmiotem działań samorządu oraz całej społeczności gminy Śniadowo do 2032 roku.

I OBSZAR

powstał w oparciu o potrzeby wyrównywania szans rodzin
w edukacji, kulturze, zdrowiu i bezpieczeństwie

II OBSZAR

związany jest z grupami najuboższymi w gminie
(osobami i rodzinami ubogimi, rodzinami przeżywającymi trudności op-wychowawcze, bezrobotnymi
długotrwale chorymi, czy niepełnosprawnymi)

III OBSZAR

zdefiniowany został jako troska o rosnące potrzeby grupy seniorów, poprawę jakości i poziomu życia

IV OBSZAR

w odpowiedzi na niezbędną koordynację działań pomocowych i aktywności w gminie,
nieukierunkowaną i niską aktywność społeczną oraz sportową dzieci i młodzieży, osób dorosłych

1. WIZJA, CELE STRATEGICZNE I KIERUNKI NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu gminy, jaki chcieliby osiągnąć jej mieszkańcy do roku 2032. W trakcie prac nad strategią została zdefiniowana jako pozytywne wyobrażenie przyszłości.

WIZJA :

WYSOKI POZIOM ŻYCIA I WSZECHSTRONNY ROZWÓJ MIESZKAŃCÓW GMINY ŚNIADOWO

Celem Strategii jest podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych, występujących w gminie i destabilizujących życie mieszkańców. Wytyczone cele zrealizowane zostaną przy wykorzystaniu istniejących instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w sferze społecznej. Zintegrowanie lokalnego środowiska zagwarantuje pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej oraz umożliwi ludziom życie w poczuciu poszanowania godności każdej osoby, eliminowanie dysfunkcji oraz równy dostęp do zasobów podstawowych usług.

Z zebranych oczekiwań, co do działań w obszarach rozwiązywania problemów społecznych, sformułowano cele strategii.

CEL I :

**ROZWÓJ KOMPLEMENTARNEGO SYSTEMU EDUKACJI, KULTURY,
ZDROWIA I BEZPIECZEŃSTWA**

CEL II:

WSPIERANIE OSÓB I RODZIN ORAZ ZAPOBIEGANIE KRYZYSOM

CEL III:

AKTYWNE I ZDROWE STARZENIE SIĘ SPOŁECZNOŚCI

CEL IV

ROZWÓJ AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ I LOKALNEJ

CEL I :

ROZWÓJ KOMPLEMENTARNEGO SYSTEMU EDUKACJI, KULTURY, ZDROWIA I BEZPIECZEŃSTWA

PROPONOWANE KIERUNKI NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ:

1. Utrzymanie i rozwój miejsc przedszkolnych, infrastruktury, kadry przedszkolnej.
2. Zbadanie potrzeb rodziców dzieci do 3 roku życia i uruchomienie niezbędnych usług (żłobkowych lub alternatywnych).
3. Kontynuacja i rozszerzenie programów edukacyjnych, profilaktycznych do dzieci i młodzieży. Przygotowanie programów skierowanych na bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne uczniów, w tym w Internecie w celu minimalizacji zachowań przemocy i agresji.
4. Rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych, w tym aktywności sportowej dzieci i młodzieży. Promocja Klubu Sportowego Śniadowo w formach międzypokoleniowych.
5. Rozwój i modernizacja infrastruktury: edukacyjnej, kulturalnej i zdrowia, miejsc do aktywności sportowej i aktywnego wypoczynku.
6. Kontynuacja prowadzenia punktu konsultacyjnego.
7. Kontynuacja i podejmowanie nowych inicjatyw w ramach kalendarza imprez kulturalnych i sportowych, zajęć związanych z aktywnością fizyczną.
8. Zwiększenie zwiększenia ilości patroli na terenie miasta i gminy.
9. Rozwój usług zdrowotnych i rehabilitacji, aktywności sportowej i ruchowej mieszkańców, z wykorzystaniem miejskich zasobów.
10. Wzrost podstawowych i specjalistycznych usług medycznych.
11. Upowszechnienie informacji o zdrowym stylu życia, edukacja dorosłych w obszarze bezpieczeństwa i zagrożeń (wypalanie traw, zimowe docieplanie mieszkań, zalet stosowania czujek dymu i czadu) oraz podpalaniem dzikich wysypisk śmieci.
12. Systemowe i cykliczne badania profilaktyczne dzieci, młodzieży i dorosłych pozwalające monitorować rozwój oraz wcześniej wykryć wady rozwojowe i choroby.
13. Kontynuacja doposażenia bazy logistycznej i zasobów sprzętowych OSP.

CEL II:

WSPIERANIE OSÓB I RODZIN ORAZ ZAPOBIEGANIE KRYZYSOM

PROPONOWANE KIERUNKI NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ:

1. Stałe monitorowanie potrzeb mieszkańców w obszarze społecznym (OZPS realizowana przez OPS).
2. Udzielanie wsparcia rodzinom z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi:
  - a) realizacja zadań asystenta rodziny,
  - b) prowadzenie punktu konsultacyjnego.
3. Rozszerzenie form wsparcia rodzin w tym kontynuacja programu pomocy dla sprawców przemocy.
4. Motywowanie klientów pomocy społecznej do podnoszenia kwalifikacji i rozwiązywania własnych problemów- przeciwdziałanie uzależnieniu od pomocy społecznej.
5. Rozwój działań skierowanych na rzecz osób pozostających bez pracy, w tym:
  - a) organizacja prac interwencyjnych i robót publicznych,
  - b) wykorzystanie aktywnej integracji, ekonomii społecznej i pracy socjalnej, przygotowanie i realizacja projektów skierowanych do osób długotrwale bezrobotnych, młodzieży i osób wykluczonych, PAL.
6. Współpraca z instytucjami rynku pracy w powiecie na rzecz osób bezrobotnych, w tym w szczególnej sytuacji na rynku pracy (młodych, powyżej 50 roku życia i długotrwale bezrobotnych).
7. Niwelowanie barier architektonicznych w budynkach użyteczności społecznej.
8. Rozwijanie systemu pomocy osobom chorym i niepełnoprawnym w ich środowisku zamieszkania:
  - a) wprowadzenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
  - b) prowadzenie działań środowiskowych.
9. Wspieranie działań mających na celu utworzenie na terenie gminy mieszkań socjalnych przeznaczonych w szczególności dla rodzin w kryzysie, samotnych matek i osób bezdomnych.
10. Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny.
11. Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.
12. Realizacja Gminnych Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii.

CEL III:
AKTYWNE I ZDROWE STARZENIE SIĘ SPOŁECZNOŚCI

PROPONOWANE KIERUNKI NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ :

1. Prowadzenie stałej diagnozy potrzeb społecznych osób starszych.
2. Edukacja społeczeństwa pod kątem procesów starzenia się organizmu (w tym: promocja właściwego stylu życia w sferach, zdrowia psychicznego, odżywiania się, higieny ciała, sportu i rekreacji).
3. Realizacja programów zdrowotnych lub projektów w zakresie profilaktyki zdrowotnej, ochrony zdrowia i rehabilitacji (w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, współpraca z LGD).
4. Rozwój usług w środowisku lokalnym dostosowanych do potrzeb seniorów , w tym przy wykorzystaniu środków z programów zewnętrznych np. SENIOR+, ASOS i innych.
5. Zwiększenie liczby/miejsc świadczeń usług opiekuńczych, rehabilitacyjnych i profilaktycznych.
6. Podniesienie świadomości seniorów w zakresie bezpieczeństwa (w tym: działania z Policją na rzecz zapobiegania przemocy względem osób starszych, propagowanie wiedzy dotyczącej rozpowszechnienia wiadomości z zakresu bezpieczeństwa w handlu, korzystanie z praw ochrony konsumenta, kampanie informacyjne, programy prewencyjne).
7. Rozwój instytucji dziennego wsparcia wynikających z rosnącej liczby mieszkańców w podeszłym wieku i niepełnosprawnych.
8. Zwiększenie dostępności oferty edukacyjnej, kulturalnej, zdrowotnej kierowanej do osób starszych (istniejących i nowopowstających).
9. Aktywizacja osób w podeszłym wieku do działań w zakresie skutecznej pomocy sąsiedzkiej pozostałym mieszkańcom najbliższego otoczenia - ulicy, sołectwa, miejscowości.
10. Rozwój pracy socjalnej i działań na rzecz integracji społecznej i partycypacji osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społecznym.

**CEL IV:
ROZWÓJ AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ I LOKALNEJ**

PROPONOWANE KIERUNKI NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ:

1. Budowanie partnerstw na rzecz rozwiązań potrzeb społecznych obszaru kultury, edukacji, zdrowia i bezpieczeństwa.
2. Współpraca z ngo, kościołem i instytucjami pracującymi na rzecz ubóstwa i innych problemów społecznych, w tym realizacja wspólnych projektów (zaangażowanie w projekty LGD, z innymi ngo).
3. Współpraca w budowania kompleksowych programów profilaktyki, terapii i pomocy.
4. Działania edukacyjne, szkoleniowe i warsztatowe dotyczące wiedzy i umiejętności ekonomiczno-gospodarczych dla różnych grup społecznych.
5. Rozwój turystyki, agroturystyki i inicjatyw ekologicznych.
6. Realizacja Programu Aktywności Lokalnej we współpracy z Gminą Piątnica i Ośrodkiem Wspierania Organizacji Pozarządowych w Białymstoku.
7. Promocja dobrych praktyk, udział w warsztatach i wizytach studyjnych dotyczących ekonomii społecznej i aktywnej integracji. Udział w szkoleniach dla pracowników samorządu i organizacji pozarządowych w obszarze ekonomii społecznej.
8. Wspieranie organizacyjne oraz finansowe lokalnych inicjatyw, wspieranie liderów poprzez pomoc techniczną i dostęp do informacji.
9. Rewitalizacja społeczna przestrzeni cennych kulturowo- przywrócenie podstawowych i nadanie nowych funkcji społecznym przestrzeniom zdegradowanej (nowe miejsce na przedszkola, bibliotekę i obiekty sportowe).
10. Wzbogacanie działalności o wspólne inicjatywy z lokalnymi stowarzyszeniami oraz organizacjami.
11. Uaktywnienie środowiska ludzi dorosłych i starszych poprzez odkrywanie talentów .
12. Wykorzystywanie różnorodnych form komunikacji ze społecznością w celu efektywnego wykorzystania obiektów sportowych– ogłoszenia i informacje w gazetach lokalnych, Internecie, w tym strony urzędu i ngo, spotkania/warsztaty ze społecznością.

13. Wypracowane i wdrożenie mechanizmu promowania wolontariatu we współpracy z Klubem Sportowym, OSP, KGW i szkołami. Realizacja działań wolontarystycznych w OSP i KGW – promowanie postaw społecznych w gminie.
14. Realizacja Programów Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi na terenie gminy.

2. SPOSÓB REALIZACJI STRATEGII - HARMONOGRAM NA LATA 2021-2024

Nr	PROPONOWANE KIERUNKI NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI REALIZACJI	REALIZATORZY	RAMY FINANSOWE
I CEL ROZWÓJ KOMPLEMENTARNEGO SYSTEMU EDUKACJI, KULTURY, ZDROWIA I BEZPIECZEŃSTWA				
1.	Utrzymanie i rozwój miejsc przedszkolnych, infrastruktury, kadry przedszkolnej.	Liczba miejsc przedszkolnych	Urząd Gminy, GKRPA, GOK, BP, organizacje społeczne, szkoły, przedszkola, OSP, KGW, policja, instytucje służby zdrowia	Budżet gminy, instytucji, GOK, środki zewnętrzne- EFS i EFRR
3.	Kontynuacja i rozszerzenie programów edukacyjnych, profilaktycznych do dzieci i młodzieży. Przygotowanie programów skierowanych na bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne uczniów, w tym w Internecie w celu minimalizacji zachowań przemocy i agresji.	Oferta zajęć		
4.	Rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych, w tym aktywności sportowej dzieci i młodzieży. Promocja Klubu Sportowego Śniadowo w formach międzypokoleniowych.	Oferta zajęć sportowych, w tym piłkarskich		

5.	Rozwój i modernizacja infrastruktury: edukacyjnej, kulturalnej i zdrowia, miejsc do aktywności sportowej i aktywnego wypoczynku.	Wykonane doposażenie i remonty		
9.	Rozwój usług zdrowotnych i rehabilitacji, aktywności sportowej i ruchowej mieszkańców, z wykorzystaniem miejskich zasobów.	Wzrost/liczba usług zdrowotnych		
II CEL SYSTEMOWE WSPIERANIE OSÓB, RODZIN oraz ZAPOBIEGANIE KRYZYSOM				
Nr.	PROPONOWANE KIERUNKI NIEZNĘDNYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI REALIZACJI	REALIZATORZY	RAMY FINANSOWE
5.	Rozwój działań skierowanych na rzecz osób pozostających bez pracy, w tym: a) organizacja prac interwencyjnych i robót publicznych, b) wykorzystanie aktywnej integracji, ekonomii społecznej i pracy socjalnej, przygotowanie i realizacja projektów skierowanych do osób długotrwale bezrobotnych, młodzieży i osób wykluczonych, PAL.	Sprawozdanie OZPS	OPS, Urząd Gminy , PUP, GKRPA, organizacje społeczne szkoła, parafie	Budżet gminy, instytucji, MRPIP, środki zewnętrzne

7.	Niwelowanie barier architektonicznych w budynkach użyteczności społecznej.	Liczba budynków		
8.	Rozwijanie systemu pomocy osobom chorym i niepełnoprawnym w ich środowisku zamieszkania: a) wprowadzenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, b) prowadzenie działań środowiskowych.	Sprawozdanie OZPS		
10.	Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny.	Zgodnie ze wskaźnikami programów społecznych		
11.	Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.			
12.	Realizacja Gminnych Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii.			

CEL III AKTYWNE I ZDROWE STARZENIE SIĘ SPOŁECZNOŚCI

Nr	PROPONOWANE KIERUNKI NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI REALIZACJI	REALIZATORZY	RAMY FINANSOWE
4.	Rozwój usług w środowisku lokalnym dostosowanych do potrzeb seniorów , w tym przy wykorzystaniu środków z programów zewnętrznych np. SENIOR+, ASOS i innych.	Liczba projektów	OPS, Urząd Gminy , GOK, organizacje społeczne, instytucje kultury, oświaty, parafie, instytucje służby zdrowia, Dom opieki	Budżet gminy, instytucji, MRPIP-program ASOS, Senior +, środki zewnętrzne, PFRON, MZ
6.	Podniesienie świadomości seniorów w zakresie bezpieczeństwa (w tym: działania z Policją na rzecz zapobiegania przemocy względem osób starszych, propagowanie wiedzy dotyczącej rozpowszechnienia wiadomości z zakresu bezpieczeństwa w handlu, korzystanie z praw ochrony konsumenta, kampanie informacyjne, programy prewencyjne).	Liczba działań	Senioralnej Dwa Serca w Uśniku	
8.	Zwiększenie dostępności oferty edukacyjnej, kulturalnej, zdrowotnej kierowanej do osób starszych (istniejących i nowopowstających).	Oferta usług dla seniorów		

CEL IV ROZWÓJ AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ I LOKALNEJ

Nr	PROPONOWANE KIERUNKI NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI REALIZACJI	REALIZATORZY	RAMY FINANSOWE
1.	Budowanie partnerstw na rzecz rozwiązań potrzeb społecznych obszaru kultury, edukacji, zdrowia i bezpieczeństwa.	Spotkania kwartalne międzysektorowe, liczba inicjatyw	OPS, Urząd Gminy, GKRPA, GOK, szkoły, organizacje społeczne, w tym LGD, instytucje kultury, parafie	Budżet gminy, środki zewnętrzne EFS, EFRR i inne mechanizmy finansowe
2.	Współpraca z ngo, kościołem i instytucjami pracującymi na rzecz ubóstwa i innych problemów społecznych, w tym realizacja wspólnych projektów (zaangażowanie w projekty LGD, z innymi ngo).	Liczba projektów wspólnych		
6.	Realizacja Programu Aktywności Lokalnej we współpracy z Gminą Piątnica i Ośrodkiem Wsparcia Organizacji Pozarządowych w Białymstoku.	Funkcjonujący PAL		
9.	Rewitalizacja społeczna przestrzeni cennych kulturowo-przywrócenie podstawowych i nadanie nowych funkcji społecznych przestrzeni zdegradowanej (nowe miejsce na	Liczba zrewitalizowanych budynków		

	przedszkola, bibliotekę i obiekty sportowe).			
13.	Wypracowane i wdrożenie mechanizmu promowania wolontariatu we współpracy z Klubem Sportowym, OSP, KGW i szkołami. Realizacja działań wolontarystycznych w OSP i KGW – promowanie postaw społecznych w gminie.	Wzrost liczby młodzieży w OSP, KGW i innych organizacjach		
14.	Realizacja Programów Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi na terenie gminy.	Wskaźniki zgodnie w Programem.		

Realizacja strategii może odbywać się równocześnie przy wykorzystywaniu i budowaniu nowych programów celowych, projektów lokalnych w obszarach zdefiniowanych w dokumencie.

3.ZARZĄDZANIE I MONITOROWANIE STRATEGII

Zarządzanie i monitoring zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian. Elementami skutecznego zarządzania będą przede wszystkim:

- a) Wójt Gminy- odpowiedzialny za wdrażanie strategii oraz wsparcie koordynatora przy realizacji,
- b) Rada Gminy - pełniąca bieżący nadzór nad realizacją, uwzględnia w budżetach wybrane kierunki działania; uchwała zmiany w strategii,
- c) Koordynator wdrażania Strategii - OPS w Śniadowie:
  - gromadzi dokumentację związaną ze strategią,
  - prowadzi monitoring,
  - przedkłada informacje z realizacji Strategii wraz z rocznym sprawozdaniem z działalności OPS,
  - dokonuje ewentualnych korekt/aktualizacji harmonogramu minimum raz na cztery lata.

Zespół ds. Opracowania Strategii oraz podmioty realizujące kierunki działania strategicznego i projekty powinny sprawować opiekę nad tym, aby zapisy strategii były uwzględniane w innych dokumentach programowych.

SYSTEM AKTUALIZACJI:

Część programowa: cele, kierunki działań, harmonogram będzie poddawana przeglądowi i aktualizacji raz na cztery lata. Po ewentualnym wprowadzeniu zmian Koordynator przedstawi dokument do aktualizacji komisji i podczas Sesji Rady Gminy. Będzie też zobowiązany dostarczyć wszystkim zainteresowanym stronom informację o dokonanej aktualizacji.

Niniejszy dokument, po konsultacjach i uchwaleniu przez Radę Gminy powinien być opublikowany na stronie internetowej, a ponadto przekazany uczestnikom procesu planowania oraz wszystkim jednostkom i instytucjom, które zostaną zobowiązane do realizacji strategii.

PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające budowę i realizację programów celowych zgodnych z przyjętymi

kierunkami działań. Programy można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od charakteru danego projektu ze środków:

- a) własnych zasobów samorządu ,
- b) poprzez organizacje pozarządowe,
- c) poprzez inne instytucje zewnętrzne,
- d) w partnerstwach sektorowych.

Projekty i programy mogą być przyjmowane przez Radę stosownymi uchwałami, które winny przybierać formułę załączników do niniejszej Strategii. Projekty i programy realizowane w ramach Strategii powinny być zgodne z przyjętymi kierunkami działań.

MONITORING

Bazą informacji statystycznej, zbieranej na potrzeby wskaźników monitorowania będą roczne dane Oceny Zasobów Pomocy Społecznej. Poza tym bazę tę będą stanowiły informacje i dane otrzymane od Zespołu ds. Opracowania Strategii, instytucji i grup środowiskowych, dotyczące realizacji harmonogramu.

Informacja z monitoringu Strategii będzie przedstawiana podczas sesji Rady Gminy przez Koordynatora. Odnosić się będzie do celów, kierunków działania i harmonogramu Strategii.

ZAKOŃCZENIE

Zasady budowania społeczności lokalnej, wolnej od zagrożeń i problemów społecznych, to:

1. Zasada samopomocy – przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi, zmagających się z podobnymi problemami żywioowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych; zazwyczaj w ramach niewielkich nieformalnych grup.
2. Zasada przezorności – oznacza, że bezpieczeństwo socjalne jednostki nie może być tylko efektem świadczeń ze strony społeczeństwa, ale wynikać powinno także z odpowiedzialności człowieka za przyszłość własną i rodziny.
3. Zasada solidarności społecznej – najczęściej rozumiana jako przenoszenie konsekwencji, niekiedy utożsamiana z solidaryzmem społecznym, oznaczającym wyższość wspólnych interesów członków społeczeństwa nad interesami poszczególnych klas lub warstw.
4. Zasada pomocniczości – oznacza przyjęcie określonego porządku, w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb; w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, a następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od Państwa.
5. Zasada partycypacji – wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, by poszczególni ludzie mieli możliwości pełnej realizacji swoich ról społecznych, zaś poszczególne grupy mogły zajmować równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie.
6. Zasada samorządności – stanowi realizację takich wartości, jak wolność, podmiotowość człowieka; realizowana jest poprzez taką organizację życia społecznego, by jednostki i grupy miały zagwarantowane prawo do aktywnego udziału w istniejących już instytucjach społecznych i tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb i realizacji interesów.
7. Zasada dobra wspólnego – przejawia się w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne.
8. Zasada wielosektorowości – polega na równoczesnym funkcjonowaniu publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Śniadowo do 2032 roku ma charakter otwarty i elastyczny. Oznacza to, że poszczególne jej elementy w trakcie realizacji mogą być modyfikowane, zmienione i dostosowane do sytuacji i potrzeb społecznych w gminie.